

БИЛДЕР ОЛА УА ЈАМІЧАТ

1991 йил 1 сентябрдан
чиқа бошлаган

Oila va јатічат

20
сон

13-19 май
2004 йил

КҮНГИЛ ИМОРАТИН ОБОД АЙЛАЙЛИК

-Хар бир инсон ҳәети муқаддас. У аввалимбор худога, кейин сенга ишониб олдингга келди. Уни бу коронгулиқдан олиб чиқыш учун бор күнчнеги, маҳоратингни, билимингни ишга солишинг керак, - деди Тошкент кўкрак қафаси жаррохлиги шифононаси шифокори Миршавкат Акбаров.

- Миршавкат акам табиатан жуда ҳұшчакчак,

ширинсүз инсон, -дея қаҳрамонимиз ҳақида фикр билдиради рағиқаси Махсумахон. - Күп вактлари шифононада ўтади. Баъзан уйга келиб энди овқатланай деб турганларида ҳам ҷақириб колишиса, дархол яна ишга отладилар. Аммо болаларнинг дарси, тарбиясини ҳам сира күздан

эдилар. Ўқишини тутатдилару, Тошкент кўкрак қафаси жаррохлиги шифононасига ишга кирдилар. Илм ўйладаги изланишларининг захматини биргалашиб бошдан кечирдик. Вақти келиб шу бўлимга мудир қилиб тайинлашди. Номзодлик ишини ёқладилар. Ҳозир докторлик илмий иши устида ишляптилар.

қочирмайдилар. Кичкина үглимиз билан шахмат йўнашади. Асли паркентликмиз. Тurmуш курганимизда мен Низомий педагогика институтинг охирги боскичида ўқирдим. Миршавкат акам ҳам ТошМининг даволаш факультети битирувчи и

Бу йўлда уларга устоzlари (мархум) академик Восит Воҳидов, Феруз Назаров, Одилбек Воҳидов ва доцент Ҳикмат Эгамбердиев дўстона кўмак, маслаҳатларини сира аਯаш мади. Мен бўлсан боғчада тарбиячи бўлиб ишлай бошладим. Миршавкат акам қийинчиликлардан кўрмайдилар. Ёлғонни ёмон кўрадилар, ишда ҳам, уйда ҳам... Баъзан касбодшлари:- "Эрингизнинг жуда тили ширин-да, эҳтиёт бўлинг..." - деб ҳазиллашишади. Рашқ қислам-да, кулиб кўн коламан. Дўхтирининг тили ачик бўлишидан худо арасин, тўғрими? Ширин сўз ҳам бемор учун бир малҳам-ку!

Махсумахоннинг ҳам фаҳр, ҳам гина, ҳам кувонч билан қылган ҳикоялари ШИФОҚОР ҳақида кўп нарсани англатди.

Бу фоний дунёда инсоннинг бир кўнгил иморатин обод айламоқдан ортиқ саодат йўқ. Ширин сўзи-ю, ўтқир билими билан юзлаб кўнгилларга, жону-тандарга малҳам бўлётган Миршавкат Акбаровга савоб ишларида эътибор ўзоз, оиласи бахт тиладик.

Санобар ФАХРИДИНОВА

Ҳаётда ва ижодда қўлга киритаётган муваффакиятларидан ота-онам, қайнота-қайнонам, айниқса, турмуш ўртогоғим Азизхон ака Фаниевнинг алоҳида хизматлари бор. Улар менга ҳамиша суюнчик, маънавий мададкор. Иккӣ фарзанднинг онасиман. Устоzlаримдан ҳалигача ҳёт дарси-ю, фаннинг сир-асрорларини ўрганаман.

1999 йили "Ўзбек тили лексикаси-ни мазмуний майдон сифатида ўрганиш" мавзууда докторлик диссертациясини химоя килдим.

Бугунги кунда қатор фан соҳаларида ғанлараро уйғуларо кўзга ташлаҳади. Ҳусусан, тилшунослиқ, тарих, социология, психология, фалсафа ва аксар табиий ғанлар билан узвий алоқада.

ШУКРОНАЛИК

Мен ўз тадқиқотимда айни шу жиҳатларга ҳам эътибор қаратишга интилдим ва ўзбек тилшунослигига фалсафа, физика, математика ғанлари билан боғлик майдон назариясини маҳсус тадқиқ этдим, унинг аҳамиятини баҳоли қурдат кўrsatisib бердим.

Шоғирларим (агар ўзимни устоz сифатида эътироф этишга лойик бўлсан) тилга система сифатида ёндашув бўйича илмий иш олиб бормоқдалар. Ҳозирда улардан 2 таси номзодлик ишини якунлаш арафасида.

Бугунги кун ёшларининг омадлари бор, уларга ҳавасинг келди. Ҳусусан, Президентимизнинг ўзлари уларни кувватламоқда, алоҳида эътибор қаратмоқда. Бу - жуда катта имконият, унинг кадрига етиш, айтиш жоиз бўлса, ундан самарали фойдаланиши зарур. Кўллаб ёшлар буни тўғри англаган ҳолда, шижаот, тиришкоқли билан иход, меҳнат кимлекда. Мен ўзбек фан соҳасига ўз ҳиссами кўшишдан ҷарчамайман ва ёшларимизни ҳам фан истикболларини эгаллашда файрат, шижаотли бўлишига ҷақираман.

**Шарифа ИСКАНДАРОВА,
Фарғона Давлат университети
“Олим” аёллар уюшмаси
раиси**

БАҲОРНИНГ ХУШБҮЙ НАСИМЛАРИ ЭСГАНДА...
Махсус мухбиришим Исоқ САТТОРОВ Бухоро вилояти, Вобкент тумани, «Зарафшон» жамоа хўжалигига бўлиб, қалби юрт шукуҳи билан ёник, фидоий инсонлар билан учрашиб келди.

Жамоа хўжалиги раҳбари Баҳодир Гаффоров турмуш ўртоги Эмира опа билан олти фарзанд ва олти неварани тарбияламоқдалар.

- Ҳаётда қандай ютуқ, муваффакиятга эршишган бўлсан, буларнинг барчаси Эмирахоннинг ҳамнафаслиги, елкашларига туфайлилар, - деди Баҳодир Гаффоров.

Машҳур боғбон Рауф Сатторовни туманча, вилоятда ҳам ҳамма яхши таниши. У етишишираётган ширин-шакар узуму олма, анорлари хўжаликка мўйам гаромаг олиб келаяти. Мехнат билан элга қадр топган Рауф ака ва Софияхон опа оиласи беш фарзанд, ширин-шакар неваралар билан файзли ва кутлицир.

ОИЛА ТИНЧЛИГИНИ КЎЗЛАБ...

Бир мамлакатда оиласлар тинч-фарон бўлса, кўшини давлатда ҳам хотиржамлик бўлиб, ўзаро борди-келди, савдо-сотик алокалари ҳам мустахкам бўлади.

Шу бос ҳам БМТнинг Баш Ассамблеяси 1993 йил 20 сентябрдаги йилинига ҳар йили 15 май кунини Халқаро Оила куни сифатида нишонлашга қарор килди. Максад - барча тараққийпарвар ва тинчликпарвар инсониятни оиласнинг мустахкам бўлишига қартишидир.

БМТ 1994 йилни Халқаро оила йили деб ёълон килди. Бу ташабус доирасида ўтказилган барча тадбирлар оила давлат ва жамият фамхўрлигига муҳтоҳ эканлигини исботлади.

БМТ оила масалаларини қўйидаги тамоиллар асосида ҳал қилишини тақлиф этади:

- Жинсий тенглик;
- Мехнат фаолиятида аёлларнинг тенг иштироқи;
- Бола тарбиясида ота-она маъсуллигини баробарлиги;
- Ночор ва муҳтоҳ оиласларга доимий фамхўрлигинг кераклигига.

Юкорида санаб ўтилган тамоилларга давлатимиз қонунчилик ва инсон мағфаатлари асосида амал қилиб келмоқда. Мамлакатимизда ўтэйтган йиллар, унинг мазмун-мақсадида ҳам оила мағфаатлари бош мавзу бўлиб қолаятти. Шунингдек, олиб борилаётган кучли иштимоий сиёсатнинг асл маъноси ҳам оиласи, онани, фарзандни ва қарияларни иштимоий муҳофаза килишга қартилгандир.

Президентимиз И. Каримов ташабуси билан Республика "Оила" илмий-амалий Маркази ташкил этиди. Вирият бўйламилари очилди. Бу идоралар оиласларга моддий, маънавий ёрдам беришига оид тасвиялар ишлаб чиқиш ва услубий жиҳатдан оиласн кўллаб-куватларни ташкилотларга ёрдам кўрсатиш орқали ёшларни истиқтолпоялари руҳида, Ватанга, оиласига, маҳалласига, никоҳга чукур ҳурматни тарбиялашга ўз хиссасини кўшади.

Халқаро оила кунига бағишиб Республика Хотин-қизлар кўмитаси, Халқаро "Соғлом авлод учун" жамғармаси билан ҳамкорликда ўтказидаги "Элтинчлиги ва саломатлиги" шиори остидаги марафон Республикаимиз оила

Агар оила соглом ва мустаҳкам бўлса, маҳаллада тинчлик ва ҳамжихатлика эришилади. Бинобаран, маҳалла-юрт мустаҳкам бўлсагина, давлатда осойишталик ва барқарорлик ҳукм суради.

Ислом КАРИМОВ

аъзоларининг етти ёшдан етмиш ёшигача қисмини камраб олади. 10 майдан 20 майгача ўтадиган ўн кунликда мактабларнинг юқори синф ўқувчилири, ақадемик лицей ва касб-хунар коллежи, олий ўқув юрти талабалари ўтасида «Оила мукаддас даргоҳ» мавзусиди иншолар танлови ўтказилади. Шунингдек, мазкур ўқув юртларида ота-оналар иштирокида очиқ оила дарсининг ўтказилиши учрашув, сухбат ва давра сухбатидан ўтказилади.

15-май - Халқаро оила куни

Қашқадарё вилояти, Яккабоз туманин деҳқон фермер вакиллигига қарашли "Найман" фермер хўжалиги раҳбари Қулмурот Очилов ерга меҳр қўйган, ҳақиқи деҳқон. У фарзандларини, оиласини қандай қадрлар, табиат инъомларини ҳам асрар-авайлаиди. Шунданими, ҳамшиша далаларда ҳосил мўйл, хирмони баракалидир.

Сувератч - И. САТТОРОВ

ларининг ташкил этилиши режалаштирилган.

Оиласлар саломатлиги бевосита жисмоний меҳнат ва жисмоний тарбия билан боғлиқ экан. Марафондан мақсад, оиласларни спорта жалб этиш, уни кундадлик турмуш тарзига айлантиришдир.

Ота-она бирабар-фарзанд келажагининг озукаси бўлиб, ундан баҳраманд бўлиш, уларнинг камолга етиши учун омилдир. Мустакиллик йилларида оила ажримлар 1,5 баробарга камайтирилганига қарамай, муммомли ва ахрим бўлаётган оиласлар ҳам ўйқ эмас. Оиласий ажримлар ўз

осойишталиги юртимиз тинчлиги гаровидир. 2004 йилнинг "Меҳр ва мурруват или" деб ёълон килинганилиги, меҳроқибатлилик ўзбекистонликларга хос буюк қадрият эканлиги ва бунда оила институтининг ўрни катта эканлигини кўрсатади. Бу сабай-ҳаракатларимиз давлатимизнинг кучли, ҳалқимизнинг ҳамжихат, қардош дўстларимизнинг кўп бўлиши учун кафолатидир. Зоро, биз кеч кимдан кам эмасмиз ва кам бўлмаймиз ҳам.

Даврон ХОЛИКОВ

Республика "Оила" илмий-амалий
Маркази директори ўринбосари

Тўрт ёшга тўлмаган митти қизалок Мадина ёткоҳонасиининг деразаси панжараси ораглигига мусича бола очиб, уни парваришлётганини ҳар куни кўриб кувонар. Кейинги 1-2 кун ичидаги мусича боласи олдига келмай кўйганидан хабар топиб юзида шашқатор ёш тўкиб илтило қиласиди: "Эй Худойим-эй, энди нима бўлади? Улиб қолади-ку!"

Кир ювиш билан банд бўлган онаси Диlldора унинг ноласини эшишиб, юргурилаб унинг олдига чиқди, юзини юрган кўз ёшларини артиб оутган бўлди.

Жонин-жаҳони куйиб йиглаётган Мадина тинимсиз йиги аралаш жавар-

МАДИНАНИНГ

ди: "Ойижон, энди нима бўлади, улиб қолади-ку! Сиз ҳам онасиликни, биззани ташлаб кетсангиз нима бўлади? Телефондан Одил амакимни чакирсан, унга уй куриб берадилами, ёки уйимизни кураётган усталарни чакирамизми? Бечоранинг онаси қанака онайкан. Хали келсин мендан кўради!.."

Иғидан юз-кўзлари қизариб кетган Мадинанинг юлатаси осон бўлмади. Неварамнинг бу ҳаяжонини онасидан эшишиб, дилимдан қандай ўйлар кечмади дейсиз. "Кичкинагина гўдак қалбига жо бўлган меҳр - мурруват паррандининг озор чекишидан ачиниш, ташвишга тушиш юртимизда содир бўлаётган кўнгилсизлар кетганларнинг эзларига ҳам юқса бўлмасмикин?"

Илоҳим, ота-оналар у ёқда турсин, мусича ҳам боласини ташлаб кетмасин. Афиша ХАСАН кизи

КЕЛИН ТАНАШ-ДАВЛАТ ДАРАЖАСИДА

Темур бобомизнинг юқоридаги фикрларини ўқир эканман, оила куриш, оиласа доир муммомлар ҳам бугунги кунда мустакил республикаимизда давлат юмушлари билан тенг даражада олиб борилмоқда.

Вазирлар Махкамасининг "Олада тиббий маданиятни ошириш йўналишларини амалга ошириш чоратадирларининг мақсадидастури" ва "Никоҳланувчи шахсларни тиббий кўрикдан ўтказиш тўғрисида" ги карорлари ижросини таъминлар эканмиз, ҳар бир кишилоп, маҳалла, ҳар бир оиласа кириб бормоқдамиз. Бу ҳужжатлар шунчаки қабул қилинмасдан балки ҳалқимизнинг дилидаги мақсад-муддао бўлди. Зоро, "Никоҳланувчи шахсларни тиббий кўрикдан ўтказиш тўғрисида" ги Низомда "Соғлом оиласи шакллантириш учун шартароитлар яратиш, ирсият

билан боғлиқ ва тўғма касалликларга чалинган болалар туғилишининг олдини олиши никоҳланувчи шахсларни тиббий кўрикдан ўтказишни мақсади ҳисобланади", дейилган.

Туман хотин-қизлар кўмитаси, туман соғликини саклаш бўлими, "Камолот" ўшлар иштирокати туман бўлими, диний ишлар идораси билан жадвал асосида ҳар бир маҳаллада йигилишларни ўтказдик. Бир аёл шундай афус билан гапирди:

- Тиббий кўрик никоҳланувчилар учун мажбурий қилиб кўйилганилиги нур устига айло нур бўлди. Менинг яқин кариондoshimинг ойдай кизи бор эди. Бошқа вилоятда яшайдиган танишларидан совчиilar келди. Киз билан кўёв учрашиди, рози бўлишиди. Сал ўтмай жуда киска кунларда тўй ҳам бўлиб ўтди. Тўйдан

нинг тутқанок касали бор экан. Киз йиглаб-йиглаб ажраб кетди...

- Мана буни эшишиб, деди бир кариоқ киши.

Бизнинг маҳалламизга келин тушди. Икки ой ўтар- ўтмас келин юкини олиб ажрасиб кетди. Кейин билсан, кўёв бола кечаси пешини ушломлай

хар куни кўрпани

хўллаб кўяркан...

Хуллас маҳаллалардаги йиғилишларда ҳар хил ташвишли, ачинари воқеалар ҳақида эшишиб. Ота-оналар фарзандларнинг тиббий кўрикдан ўтишлари мақсадга мувофиқ эканлигини жон кўйидириб гапирди. Тиббий кўриги, ФХДЁ бўлими гувоҳномаси бўлмаса, ёшларга никоҳ юқимасликка қақиришиди.

Туманимизда 9 та қишлоқ

фуқаролар йигинлари ва

Дўстлобдаги шахрида 5 та маҳалла

фаолият кўрсатмоқда. Ҳар

қўмиталари раислари жамоатчилик асосида фаолият кўрсатмоқда. Улар ўз худудларига биринчирилган шифо-корлар билан яқиндан иш олиб бормоқда. Кимнинг келини камқон, кимга шифорёрдами керак - улар ёддан биладилар.

Тумандаги 54 та мактабда ўсмири қизлар тиббий кўрикдан ўтишларни муроҷаотларни кетганларни ўтишларни муроҷаотларни кетганларни иш оналар саломатлиги боғлиқлар. Касаллиги аниқланган кизлар алоҳида назоратга олиниб, даволатимоқда.

... Тўй бошланиб, карнай-сурнай чалинмоқда. Ҳаяхондан юраклари ҳапқирган қайнона - на - не - умидлар билан келинига пешвуз чиқмоқда.

Зоро, бу умидлар саробга ай-

ланмасин. Юрагининг тубидаги тилакларини лабарида пичирлаб бораётган қайнона - нинг: "Ёшлар қўшгани билан кўша каришсан. Серфарзанд, сердавлат бўлишин. Мехри-оқибати, бахти-саодатли, ували-жували бўлишин. Илоҳим юртимиз тиббий бўлсан", дейёғтан орзулари ҳаммазининг орзўимиз, яхши ниятизига айлансан.

Ҳар бир инсоннинг фарзанди соғ-саломат ва баҳти-саодатли бўлсин.

Ҳанифа ЗОКИРОВА, Тошкент вилояти, Кўйи-Чирчик туман хоким ўринбосари, Котин-қизлар кўмитаси раиси

АВВАЛО ЮРАК КҮЙЛАСИН

Махмуд Намозов халқона, күхна ва янги күшиләрни маромига етказиб ижро эта-тган иштөдоди санъаткор-

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Махмуд НАМОЗОВ.

- Менимча, санъаткор, ижодкор АРМОН бўлгани яхши. Ушалмаган орзуларим армонга, армонларим эса кўшиларга айланиб кетаверади.

- Шу ўринда, бахт ҳакида нима дея ола-сиз?

- Ижодкор, санъаткор учун энг муҳим шартшароитлардан бирни оиласиб хотиржамли-дир. Худога шукр, бу бахт мени четлаб ўтма-ган. Турмуш ўртоғим Ҳалимахон ҳам менга суюнчик, ҳамфир.

Оиласиз меҳмони

назар паловни наасидан ме-рос қадими, чукур сопол лаган-га суздиради... Хуллас, севимили ҳофизимиз оиласида сақланиб колган ўзбекона удумлар фар-зандлари тарбиясига, эрухотин ахиллигига ижобий таъсири кўрсатганини англаш мумкин.

- Инсонлардаги қайси фази-латларни ёқтирасиз?

- Ҳалоллик, оқкўнгиллик, камтарлик, лафзда субит турмок-линики. Кишининг аввало ўз кўнгли, дунёкаши пок бўлса, юксак ички маданиятга эга бўлса яшацдан қўйналмайди.

- "Оила ва жамият" мухлиса-

Бир куни кўчада кетаётсам, ма-ҳалламиздаги ёшгина муалли-ма қиз кўзлари қизарib мактаб-дан кайтаяпти.

- Тинчликли, нима бўлди? - деб сўрасам, жавоб ҳам беромайман! Эртагаёб бораман-у, ариза ёзаман! - деб қолди. Унга:

5 кундан бери мактабда маж-лис - жанжал. Уни дарс бе-ришдан четлаби, синф раҳ-барлигига бошқа - ёши кат-тароқ ўқитувчи кўшиди. Ёш ўқитувчини бошланғич синфа ўқитувчи қилиб, маошини пасайтиришиди. Бу гапларни ёшишиб ўйланиб қолдим. Кеч-роқ муаллиманинг ўйига чиқ-дим. Унга бўлиб ўтган во-ке-ларни ёшишиб ўйланимни айтга-нимда сал кулимишиб:

- Бўлар иш бўлди! Ишдан бўйшаман! Керак эмас! Мен бундай мактабда ишлай ол-майман! Эртагаёб бораман-у, ариза ёзаман! - деб қолди. Унга:

- Агар шундай қилсангиз, ҳалиги қизларнинг димогла-ри янада кўтарилиб: "Мана,

УСТА БОҒБОН БЎЛИНГ, УСТОЗЛАР!

уйига чопиб кетди. Ишхонасида бирон ноҳушлики бўлгандир деган ўй билан орқасидан қараб қолдим. Ўша мактабда ишлайдиган бир тажрибали ўқитувчи аёл бу ҳақда шундай деди:

- Бугун директордан гап ёшилди. Бошланғич синфларга ўқитувчи қилиб ўтказиб кўшиди. Энди 3-4 йилгача шу жойда ишлаб туармиси:

- Ўзи нима бўлганди? - деб сўради.

- Янги ишга келган кезлари унга 7-8-синфдан дарс бераб, шу синфларнинг бирига раҳбар килиб кўшиди. Синфни яхши-гина бошқариб, эплаб турганди, дарсларини ҳам намунали олиб борарди. Лекин синфидаги 3-4 та бойича кизлар тилла тақи-чоклар-у калта юбка, тор шим-да мактабга келган экан. Бирин-чи куни босиқлик билан тушун-тириди, эртасига директор ол-дига олиб кириди, учичи куни ота-онасини чакирири-ди. Фойдаси бўлмади. Ўша кийинишлар-у олифтагарчилик давом этаверага, уларни дарс-дан чиқариб юбориби. "Ўкув-чига ўҳшаб кийиниб келмагунларингча мактабга ҳам, синфа ҳам кирмайсизлар?", - дебди. Ота-оналари шаҳар ҳалқ таълими марказига арга кили-шибди. У ергагилар директори-мизни чакириришиб, роса "пўстагини қўшиби". Киз-ларни мактабга қайтариши, лекин ҳалиги кизлар бундан баттар ҳаволаниб, ўқитувчи-рини умуман меснисаймай кўши-шибди. Синф раҳбари ҳам улар-нинг бахоларини пасайтириб, ҳулкларини "қоникарсиз" деб баҳолабди. Ичига битта шумта-карори бор эди. Синф журна-лини ёкиб юбориби. Ана энди кўраверинг ҳангомани! Шунга 4-

МУЛОХАЗА,
МУШОХАДА,
МУНОЗАРА

ўқитувчини иш-дан бўшатишга-ча олиб бордик!" - дея бошқа устозларни ҳам назарга имлай кўйишиди. Ўзингизни тутинг-у, дарсингизни берига юраверинг. Янги синф ўкувчиларни тар-биялашга ҳаракат қилинг. Ҳали улар жуда ёш экан-ку, - дедим.

У бироз ўйланиб туриб:

- Эплай олармишман, ола? Ахир бу синфда ҳам бир-икки тарбиясиз болалар бор. Мен бўлса уларни юкори синфа-ча олиб чиқа оламаним-йўқми?

- Сиз уларни тарбиялаб, ўларни қандай тутишларни, қиз боланинг ибоси ни-мада эканлигини яхшилаб ўқитириб боринг, - дедим унга. Токи улгайб колишиганида ўзгаришмасин! Уларни сира ажратманг. Ўқишига, ҳулкага алоҳида эътибор беринг. Улар ҳам сизни яхши кўриб қоли-шади.

- Майли, сиз айтганча қилиб кўрай-чи... Маслаҳатларнинг учун раҳмат! - деди, юзлари ёршиш малимма қиз.

Ўйга қайтиб чиқиб муалима қизга берган маслаҳатларимни таҳлил қилиб кўрдим. Менимча, унинг обусига, шах-сига путур етказидиган њеч нарса демадим. Бунга ўшаган во-кеалар деярли ҳар бир мак-таб, ўку масканида рўй бер-ган, рўй берётган бўлиши мумкин.

Азиз муалимлар! Сизлар ўкувчиларга қандай билим бер-арапсизлар? Бу йўлда муам-молар учрамаятими? Фикр-мулоҳазаларнинг билан ўртоқлашинг!

Малоҳат ХОЛБОЕВА
Янгийўл шахри

ларимиздан биридир.

- Махмуд ака, айни пайт-даги ўзбек кўшиқилиги тўгрисидаги фикрингиз қандай?

- Кўшиқ - инсон кўнглига ором, руҳиятига тетиклик ва тиннилик багишловчи, тоза хис-тўйғулар аксини берувчи неъматдир. Яхши кўшикни осонгина яратиб бўлмайди. Кўшиқ, шеър, мусиқа, овоз ижро ўйғунлигидан пайдо бўладиган санъат асаридир. Афсуски, ҳозир бир-иккита кўшиқ кўйлаган бაъзи ёшларимиз дарров "машхурлик" қа-салига дучор бўлишаштаги. Би-гил-елпи кўшиклар, савиасиз клиплар сони кўпайиб ҳалки-мизнинг асабига тегатётгани ҳам сир эмас.

Махмуд Намозов кўшиқ яратиб эл ўтибонни қозонди.

Махмуд Намозовни яқиндан билганилар "жуда камтарин, са-мимий инсон", дейишади, кўшиклари ҳам самимий, юрак-ка якин. «Аввало юрак кўйлаши керак», дейди унинг ўзи.

- Армон ҳакида кўшикли-рингиз кўп. Сабабини қан-дай изоҳлашисиз? - сўрай-ман ундан.

Ўғил-қизлариминг тарбиясига жуда масъул.

- Катта концертларда саҳнага чи-киш олдидан: "Мен чиқаиман, омад тила", - деб кўл телефон орқали хабар бериб кўйдилар. У кишидан кўра кўпроқ мен хаялонланман, - гапга арала-шади Махмуд ака-нинг рафиқаси Ҳалимахон.

Уларнинг оиласи-даги тотувликни, самимий муноса-батларни кўриб ҳавасим келди.

Кизи Райхон, ўғли

Музаффар пойтихатдаги компю-терга ихтиослашган коллежлардан бирида ўқиб, ўз соҳасининг билимдом бўйли бетишишган.

Махмуд ака кенха кизи Мали-канини раҳматли онасига ўшаганинг учун "онахоним", "онам", деб эркалаб гапидари. Моҳиддининг раҳс тушининг кўриб болалар-ча завкланди. Хонадонига қан-дай меҳмон келишидан қатъий

рига қандай тилакларингиз бор? Юртимизнинг ҳар бир хонадонига омад ташриф буорсин. Ум-римизни ахилки, тотувлик бе-заб юрсин. Барчага бахтиёрлик насиб этсин.

- Самимий тилаклар ўзин-гама ҳам йўлдош бўлсизн. Мазмунни сухбатнингиз учун раҳмат.

Хулкар ХОТАМБОЕВА
сухбатлаши.

Қосимжон ҳақида газетамизнинг 13-сонидаги "Дилимда орзуларим кўп", 15-сонидаги "Яхшилар-ла гўзандир олам!", 7-сонидаги "Фарзанд камолини кўзлайлик", сарлавҳали ма-қолларимизда хикоз қилиб, унинг кейинги тақдирни ҳақида ҳам мух-лисларимизни огоҳ этишимизни айтганди.

Қахрамонимиз Қосимжонни Республикаиздаги "Таянч ҳаракати" реабилитация маркази З-болалар бўлимининг раҳбари профессор Абдукаюм Аблокулов хуэзурга яна олиб бордик. У зарур хужжатларни тай-ёрлаб, болани зудлик билан опера-ция қилиш учун етказиб келишини тайинлади.

6 май куни биз хужжатлар билан

яна профессор қабули-да бўлдик. Унинг

«Оила ва жамият»да чоп этилгач...

хукуқшунослардек, аниқ ишлашимиз шарт,

- деди профессор биз билан сухбатлашаркан.

Кабулхонадаги стол устида гулдон-ларга жуда чиройли атиргуллар со-либ кўйилганди. Профессор шу пайт жуда жиддийлик билан ҳамширадан:

- Наргиза, мана бу гулларни ким олиб келиб кўиди? - деда сўради шахт билан.

Мен: "Оббо, профессорнинг жаҳли чиқди-ёв! Буларни олиб улоқтириб юборса керак", деб ўйладим. У гул-

ларга ошуфталик билан тикиларкан:

- Нима учун менинг столимга ҳам шундай гуллардан кўйиб кўймайсизлар? Ахир, профессор ҳам гулларни жуда яхши кўради-ку! - деди.

Ахабо! Каттиқўл ва ўта жиддий про-фессор гулларни севаркан! Эртаю-кеч маҳруҳ, суюнларни очиб, опера-цияни килиб тўғрилаб, қонга ботиб иш-лайдиган жарроҳлар ҳеч қаҷон нафис гуллар гўззалигини хис этмасалар керак, деб ўйлардим. Не-не маҳруҳ-ларни оёққа тургасиз кунгилларига кувонч ато этадиган профессорга ал-батта бир киоқ гул олиб бориши дилимга тугиб кўидим. Зоро, про-фессор ҳам, ҳамкаслари ҳам бунга арзийдиган инсонлар.

БАСИРА

Хонамга кирил келган мәсүма қыз-нинг күзларидаги чукур изтиробни күріп кетаёттап ійлімдан қайтдім. Авалыға ҳаяжон билан гап бошлаган киғина үзини таҳриритимизга бошлаб келган мұммалорни айтіб бера бошлади.

- Тошкент шаҳрига яқын тұманлардан бирида яшасқа-да, аспида Яңғы-йүлданның. Еримиз күп бұлғаны учун деңгөнчилик ҳам қиласмыз. Мен мек-наткаш осланнанға фарзандыман. Акам-нинг үйінде тириб жиянларимни бօғчага беришгүнча уларға қараб түрдім. Улар бօғчага боришигін бозорда сата бошладым. Ахир бұ хам меңнат, айбый. Онам ҳам бозорға келганиңда бирға қарашиб, үзім ҳам нараса сотардым. Бир кіз бор эди шу ерда. Исли Шахноза бұліб сочларынан, күпчиликнинг келин қылғасы келарди. Күпінча у онамдан рұхсат сұрап, шу ердаги ошхоналардан бириң Гавада-турда киесиниң күрганы борады. У ерда иккита үйгит ишлешарды. Шахноза күпінча: «мен бормайман», десам, илтимос килип яшінди. Айлар күпінча бозорда қолишаради, нарасаларни пойлашиб. Шулардан торнибим у мениң чакириб келарди. У шаңырттардан бири билан яқын әди вә мен бұнға үнчалик әнтибор бермәдім. Хұллас, бир күні қаріндеш үйгитларимздан бири мениң у билан күріп қаттык уришиб берди.

- Нима үчүн уришиши, сизни?

- Шахноза тұғырысында турлы гап-сұлар юраркан. Шунинг учун.

- Сиз бұларны билармидингиз?

- Мениң бу гаплардан хабарим ійкән. Қолаверса, у мениң онамдан биринші марта сұраға олиб кеттінди, холос. Шунда ҳам бирровигина бориб кино күріп келгандык. Шундан кейин нима бұлғаннан билмайман. У шаңырттардан чиқып кетди, шекилли. Мен ҳам бир үйгит билан танишиб қолдым. Үйгит бозордага дүкендерден бириңда ишләрди. Жуда одеби, яхши үйгит, али Қашқадар еволютининг Яқ-кабоғ түманидан экан.

- Бизнинг олдымизга бошлаб келгандын мұммалор шаңырттағы болғылар көркөн. Шундай эмасмы?

- Очигини айтсам бишиң. У үйгит билан гаплашиб юрип бирбіримизни әктирип қолдик. У мениң қаріндешларига ҳам танишилди. Мен ҳам ота-онамга үйгит ҳаяжондағы бордым. Улар жуда оліс жойған, дейнди. Лекин ота-онамның күндириганды. Жуда баҳтли едім. Ахир мен 19 даман-ку, севиб-севишиш

ТУХМАТ БАЛОСИ

ярашадын ёшдаман. Құнглымда ҳам, умримда ҳам факат оппок, беғубор бахтларни күргім келади. Ҳамма одалардағы яхшилік күлгім келади. Севимли үйгит ҳам совчилар жүйнэтмоқын атайды. Мен баҳтли бўлишигига жуда ишонгандым. Чунки мен ўша Б. исли үйгиттеги ҳам севаман. Илк севгим шу үйгит. Лекин...

- Шундай бўлишигига нима ҳалакит беряпти?

- Гап-сұлар... Түрли гийбатлар... Боя Шахноза исли қызы ҳаяжонда гапиргандым. У-ку турмушга чиқып кетди, аммо, у билан бир-иккі марта кино күришга борганим мениң баҳтимига соя ташлаб туришибди.

- Бундай бўлишигига бирон сабаб борми?

- Бор-да, дүкенда ишлайдын ўша үйгитлардан бири: «Нилуфар билан бир дугонасига кир ювдириб, уй тозалатгандын», деб айтди. Мен бу гапни чиқаргандын учун ўша үйгитларни көнненгим ва Б. ни акарам билан юзлаштирилдім. Б. мениң Т. исли үйгит билан юрган, деб ўйлашиб. Мен Б. дан бошқа үйгит билан ҳеч қачон гаплашмаганман. Ўша үйгитлар билан ҳеч кандай мұноса-батым ҳай. Б. эса ишонмаяпти. Лекин биламаны, у мениң севады. Ўша үйгитлардан бири билан гаплашган бўлиши мүмкін деб шубҳаланашибти. Бу эса күнглімни вайрон қилаляти. Ахир бу тухмат-ку, агар бирор гап бўлганиңда әди... Ағасы... Түрли гап-сұлар севгимизни барбод қилиши мүмкін. Мен буни сира ҳам истамайман. Чунки, қызы бу учун биринчи мұхаббатини унтуыш осон эмас, унтумайды ҳам. Мен ҳам шундайман. Б. ни ҳам, унга бўлган мұхаббатини ҳам ҳеч қачон унтуолмайман.

- Буни Б. биладими?

- Гаплашгандык. Лекин ишондадими ийкеми билмайман. Б. нин менга, севгимга ишонишини жуда-жуда истайман.

- Агар Б. ишонмаса, нима бўлади?

- Агар шундай бўлса... Биринчи ва по-кіза мұхаббатим бир умра менга армоп бўлиб юрагимнинг түрди, қалбимнинг күріда колади. Токи ҳаёт эканман ҳар бир томиримдаги қоним Б. нин номини тақрорлаб оқади. Балки севгингин чиройли сўзларини топиб айтишини билмасман. 19 ёшдагилар ҳали ниманы билади? Барча одаларни яхши ва ҳалол инсонлар деб ўйлайдын ёшдаман, ахир. Менга ҳам совчилар

МЕНИ АДО ҚИЛАЯПТИ

келиб туршишибди. Лекин мен ё Б. ни дейишим керак ёки институтни танлашиб керак. Мен эса Б. ни танлагандым... Балки сизлар менга ёрдам берарсизлар, опажон? Б. мениң севгимга ишонсин. Биламаны, у ҳам менсиз баҳтли бўла олмайди. Дунёда ҳеч бир киз уни менчалик севмайди, сева олмайди... Қачон Б. ни унутсам, агар унута олсан шунда бошқасига тегиши мүмкін.

Ох қизига! Чиндан ҳам дүненинг гўзал рангларини кўрадиган пайтинг ҳозир. Сен ўша гулгун ранглар билан бирга қора зулматлар ҳам борлигини билармикансан? Сен борзода тириклил қилиб насиба топар экансан, бу ҳам бир денгиз. Бозорчиларга осон тутмайман. Уларнинг кундаклик турмуши турли курашлардан иборат. Яхши мол сотиб олиш, уларни яхши харидоргир пештахтадан жой олиб пуллашиб, тошу-тарозуни тенг тортиш дегандек... Шу денгизда нон топаяпсанми, демек иро-даслан! Албатта баҳтга лойик қизсан. Б. га ҳавасим келаляти. Сендеқ ақлам киз уни севиб қолиби. Қани эди у буни вактида англай олса? Б! Тухмат гапларни деб, севгингизни кўлдан чиқарманд. Үнга ишоннинг!

Басира САЙДАЛИЕВА

ТАШРИФЛАРИНГИЗ...

хоҳ әрқак бўлсинг, хоҳ аёл бўлсинг ҳаётнинг мазмуни, моҳияти бўлади. Ижодкор илҳомламиб турмаса қораламалари ҳам хира чиқади. Навқирон ёшда экансиз, нега энди севиш-севиши, фарзандлар кўриши имкониятидан бебахра-сиз? Мана, ёлғизлик ҳаяжонда ёзган шеърингиз менга ҳуда маъқул тушди. Мұхаббат, оила ҳақда ёзсангиз бундай чиқмаслиги мүмкін. Чунки нимани қўриб, қалбингизда хис қылмасан-гиз қоғозга ўша нарса тўклилади. Ҳали ҳам кеч эмас ука. Тўйнинг тараф-дудига тушни эртарок. Үйгит кўзларимга гуноҳкорона қаради. Оғир бир хўрсиниб гап бошлади.

- Ака, ўйламай юрганимни сабаби бор. Бундан 10 йил бурун оғир хасталикка чалиниб кўрпа-тўшак қилиб ётиб қолдим. Узок даволандым. Мен-ку, майли, юзимга термулиб ота-

ном, жигарларим эзи-ли кетганини айтмайсизми?! Дард берган тантрим, шифосини ҳам вакт-соати билан бераркан. Мана оёққа түрдім. Шундай оғир дардга таслим бўлмадими, ёлғизлик унинг олдиди нима деган гап. Ҳудо насиб этса, таҳририята яна келганимда ёлғизлик ҳаяжонда шеър олиб келмайман, - дед кулади.

Мен атайин унинг исму шарифини, манзилини сир тутдым. Вакти келиб унинг баҳтлилаҳзар ҳаяжонда ёзилган туркум шеърларини чоп этганимизда кимлигини билиб оласиз.

Истеъоддли бу қаламкаш ўзининг жозибали шеърлари билан қалбингиздан жой олса ажаб эмас. Ёлғизлик ҳеч бир қалбни ишғол этмасин. Ҳеч бир хонадонга ёлғизлик бош сұқмасин. Шундай бўлмаслиги ўзимизга боғликларига унутмасак бас. Яйраган дил бошқа дилларни ҳам яйратади. Яйраб яшайлик, азизлар!

Тохир НОРИМОВ

Оила ва жашият

“Жаннат оналар оғғи остидадир”, дейдилар.

Биз онажонларимизни қанча хурматласа-да, қанча эъзозласа-да оз. Тўққиз ой коринлариди кўтариб юриб, ёрўғ дунёга келтирган, оқ сут берип парваришилган, оқни-корадан, яхшини - ёмондан ажрати билиши ўргатган, бор оналик меҳрини бе-риб ўстирган онажонларимизни бо-шишимизга кўтариб юрсан арзайди. Она меҳрига кимлардир етолмай зор, кимлардир эса... Муқаддас онажонларимизни қадрига гоҳида етамиз, гоҳида эса уни төргашларидан ўзи-мизни олиб қочамиз. Лекин, она-жонларимиз бизни қылашттардан ҳар бир ҳаракатларимизни кўзларни билан күріп, сизиб турдилар. Уларни ҳаётликлариди балки кадрларини билармиз, балки билмасмиз. Ўтиб

БОШИМИЗГА КЎТАРИБ

Фақат сизга аталаған сўзим

ЮРСАК ҲАМ ОЗ

кетгандаридан кейин эса дод солиб йиглаймиз, атрофимизга тумонат одаларни йигамиз. Қабро тошлари кўйдирмиз, лекин неғода. Қанчалик дунёни ларзага солиб дод-фа-рёд кильмайлик, қабро тошни эса тилодан кўйдирмайлик. Энди улар кайтиб келмайдилар. Волидан Мұхтар-маларимизни соғ-саломат қилиб, умларини узок қислин. Ўтганларни охирлатарини обод қислин.

Мениң онажони ҳар куни үйотиб эрталаб олдимга нонуштани тайёрлар берадилар. Чой куйиб узатётганида факат чой эмас, балки бор меҳрини күш кўллаб берадилар. Мени шундай онажоним борлигидан севинаман. Бутун борлигим бўлган онажон билан фархланаман. Мени ёрўғ дунёга келтирган волидамни 22 июл куни таввалид топган кунлари. Мубораг 51 ёшни қарши оладилар. Кечалари ухламай, тунларни бедор ўтказган, мени кўз гавхаридек асралавайлаб, оқ юваб, оқ тараф ўстирган бу мениң Онажоним! Ҳар куни, ҳар соат, ҳар даққи бошимда парвона бўлган, узи емай-ичмай, менинг единиб-ичиргандар бу мениң Онажоним. Даарлар тортоса-да, даарларни ичига ютган, жоним оғриси малҳам бўлган, мени уйлаб, ўзлигини унтуган бу мениң Онажоним. Ҳар куни тонгда бошимни майнин силаб уйғотган бу мениң Онажоним. Кечалари кўзим юмилгунча узок эртаклар айтти ўтирган, гоҳ севинч тўла кўзлари билан, гоҳида эса меҳр тўла кўзлари билан кўзларимга туганмас мұхаббат билан тикилган бу мениң Онажоним. Улгайсан-да кўзига ҳали ҳам ёш боладай кўрнишиб, сал кечиган юрагини хувучлаб кўзларни мениң йўлумдам тўрт бўлиб турдиган, узоқда бўлсам-да, ҳаёли факат мен билан бирга бўлган бу мениң Онажоним. Эрталаблари менинг оркамдан дуон фотиха қилиб, яратгандан йўлларим очик бўлишини сұрап турдиган, бу мениң Онажоним! Бирор нарасадан кайфиятим бузилиб хахаол бўлганимда ичимдаги даарларимни билмоқи бўллиб, дардимга шерик бўлган бу мениң Онажоним!

Онажон, умрингиз асрлардек узун ва сермазмун бўлсинг. Кўнглингиз хозирингидек, доимо гулдек нағис бўлсингину лек ҳеч қачон гул баргидек сарғаймасин. Қалбингиз хозирингидек доимо мусаффо осмондек, пок бўлсингину лекин ҳеч қачон осмондек кўз ёшлар тўкмасин. Юзингизни ҳар доим табассум ҳеч ҳам тарқ этмасин. Юрагингиз меҳр булогидан отилиб чиқаётгандан туйғулар доимо бор бўлсинг. Илойим баҳтимизга соғ-омон бўлинг. Роҳатимизни кўринг. Барча ѹкинларингиз номидан кенжангиз.

Шерзод МИРЗАҲАМЕДОВ
Фарғона шаҳри

ЁЛҒИЗЛИК ШЕЗРИ

Таҳририятимизга бир үйгит кирил келди. Салом-алиқандан кейин кўлини-даги вақынан узатаркан, кўшиб кўйди: «Шеър олиб келган эдим». Шеърнинг сарлавҳаси «Ёлғизлик» экан. Мисраларга кўз югуриларканмандын магзин тўқ жумлалар тобора дик-катмни торти.

Сизнинг эшигингиз тақиллар ҳар тонг, Кимдир кирил келар уйнингиз томон. Дийдорингиз кўриб таскин топар у, Билади бугун ҳам бошингиз омон. Мени эса ҳар кун эшигим очик, Аммо умидимдин кўнгли тўлмайди. Ҳатто шаббодалар бир бор бўйламас, Юрагимга хеч ким кирил келмайди. Гарчи у санъат дараха-

Х.М.! Сиз буни тан оласизми, йўқми жудаим баҳтиёр инсонсиз. Чунки сизга севиши, севилиш баҳтиёр инъом килинган. Бу ҳаммага ҳам насиб бўлавермайдиган илоҳий түйгудир. Муҳаббат нелигини бир умр хис қилолмайдиган калблар бор.

Менинг назаримда эришилмаган муҳаббат ширин муҳаббат, етишмаган муҳаббат буюк соғ муҳаббатидир. Сизнинг муҳаббатинги армонли, нурули муҳаббат!

Нурлилиги шундаки, сиз учунни фикат юрагингизга ўт ёқсан ширин лаҳзалини, хиёнатисиз, губорисиз, бир-бировдан кўнгил қолишларизи муҳаббатинги соҳиби бўлгансиз.

Сиз чинакам баҳтиёр инсонсиз. Муҳаббатинги буюклиги, соғлиги шундаки, сизнинг севингизга оила ташвишлари - ю, рўзгор икірчиликлари, рашик ўтиниң

хакда билмаганингиз, эшитмаганингиз маъкул. Ана шундагина Буюк, Нури, Армонли, Ширин Муҳаббат билан қоласиз.

"У менга номаҳрам. Бегона," — дебиз.

Менимча, сиз кўпчиликнинг ёдидан кўтарилиб кетган. Түргириғи, "замонавий"лашиб атайнинг "унтиг" юборилган иборани тилга олибисиз. Бу мавзуда ҳар қанча галирасек, ҳар кун эсласак ҳам кам.

- Сиз менга хиёнат қилдингиз, - зорланади аёл.

- Уйлай агар, унга кўлними ҳам теккизганим йўқ, - қасам ичишга ўтди эр.

Унинг юз-у кўзига, қош-у қовоғига суқланиб қараганингиз хиёнат эмасми?! Бу қўзингизнинг хиёнати-ку! Ўйдаги аёллингизга бир оғиз ширин сўзингизни рабо кўрмай, бегона аёлга эса хушомад килаяпсиз...

Бу тилнинг хиёнати! Хиёнат бундан ҳам ортиқ

"Бу синов дунёси..."
2004-йил 13 -сон

ЭСЛАТМА: 19 ёщимда тиббиёт институти талабаси Ҳамидан севиб қолдим. Мен ҳам институтга қўрам. Аммо, севганимга етишишга имконим ўқ, кўлум калталақ қўларди. Бир куни у кўлумга тўй тақлифомасини тутмазди...

Орадан 30 ўйланан кўп вақт утманга кутимаганда учратдим.

Х. М.

аччик аламлари арашмаган.

Бу билан

мен севгисиз

оила қуриш

фиркини ёқламоқчи эмасман. Бир-бирининг ишикда турт-беш йиллаб зор йиглалан йигит-қизлар нюхоят оила ҳам курадилар. Лекин турмушнинг муштларига дош беролмай, захрини бир-бирларига сочиб, севгини сарсон килиб, икки томонга қараб кетишяпти. Ёки байзилари

бўладими? Уйда гулдек аёл-фарзандларининг муқаддас онаси бўла турбি, қиз-жувонларга шилқимлик килаётган, икки-учтадан хотин олиб кўйган йигитларнинг чукур мушоҳада қилдаган пайти келмадимикан. Давраларда ўзингиз бир нечта аёл "таниш"лари борлигидан керилиб, уларнинг қадди-коматини таърифлайдиган "зўр

йигит"лар! Бир лахза сукут сақланг. Бу "хунар"ларнинг касри ўғил-қизларнингизга урмасмаки!

Киз-жу-вонлари-мизга ҳам айтар сўзимиз бор. Қандай кўйлак киёнish ҳар кимнинг ўз дидига боғлик. Лекин ёқаси, этаги очик либосларда ўзингизни намойиш қилиб қадрингизни ерга урмаяпсизми? Ёқаси очи-либ турган ҳолатнингизни тасвирлашга мен истихола қидим.

Номаҳрамлар олдида баданингизни кўз-кўзлаб, гуноҳга ботмаяпсизми? Бу сизнинг эрингизга қилган хиёнатинги эмасми?! Эрингиз ёки кўёвингиз бегона аёлларга илакишича, хиёнатнинг жавоби шу эмасми?

"Бу синов дунёси..." — маколоси кенг қарволи мавзу. Мұхтасар килиб айтганда, ҳар бир ҳаралатимиз, айтадиган ҳар бир сўзимизнинг аввало бу дунёнинг ўзида жавоби бор. Ана ўша пайтда илтижо қилганиларимиз бефойда. Ноҳӯя қилиларимиз учун тазарру қилмоқдан кўра, тавба килишдан сақланадиган амалларга одатланганимиз афзарлар. Ҳар биримизнинг қалбимизни мукаддас туйгулар ёритиб туриш!

Муборак Йўлдош кизи,
Хоразм вилояти,
Хонка тумани,

МЕХР-ОҚИБАТНИ ЎЗИНГДАН ИЗЛА

Бу мақола таъсиридан сира чиқиб кетолмадим. Дилдора, сени синглимдек кўрганим боис кўнглимдаги энг самимий ниятларимни изҳор килмоқиман. Сен 11 фарзандни дунёга келтириб, оқ ювиб-ок тараб, катта қилган онанинг фарзандисан. Шуни зинхор унутма. Сенинг онаизоринг меҳрини, муҳаббатини ўн битта боласига тенг бўлиб, уларга атаган. Мақолада ёзилишича, ота-онанг каттиқўл бўлишган. Дилдора, ота-онанга қаттиқўллигининг замирида меҳрмуҳаббат ётади. Уларнинг талабчанлиги фарзандларни фаяз яхши йўлга бошлади. Саруполар туфайли онанг билан ўртангизда бўлиб ўтган жанжални оқлаб бўлмайди. Ҳар бир масала юзасидан жанжал келиб чиқаверса, дунёда ахиллик коладими? Оқибат коладими!

17 ёшинда уйдан бош олиб чиқиб кетганингни ўқиб ларзага тушдим. Ахир энди гўдак эмассан, хаётни, кийинчиликни кўрдинг, демак, дунёни танидинг. Энди гўдакларча фикрлашга ҳаққинг йўқ, жон синглим! Ҳозир сен айборни излаш эмас, ота-онанг ва туғишганларнинг билан меҳр-оқибатни муносабат ўрнитиш чора-сини излашинг керак. Сен эрекотига нафрatinги яшира олмай. "Агар эркак зоти шундай бўлса, эрсиз ўтганим бўлсин", - дебсан. Айт-чи, сен ўз отанг ва ўз аканг билан тил топиши олмасан, уларни юртасан, КИМ АЙБДОР? Агар билсанг эркак оила устуни, суюнчиги, хаётда шунданд эркаклар борки, ўз оиласини, аёлларини кафтларида кўтариб юрадилар. Бу аёллар учун баҳт. Сен ўз эмассан. Мустақил фикрлай оласан. Айт-чи, хаётнингда отона меҳрига зор бўлган инсонларни учратмаганимсан? Ўз ота-она-

си қадрига етмай, улар бокий дунёга кетгач, минг афус-надомат билан умри охирига-ча армон қилиб ёшаётгандарни кўргаман-мисанг? Нахотки, ана шундайлардан ўзингга тўғри хулоса чиқара олмадинг?! Баҳт дегани ўз-ўзидан келмайди. Сен ўз ота-онанг дуосини олсанг, хизматларни ордида бўлсанг, ширин сўзинг билан калб-ларига йўл топа олсанг, шундагина сен баҳт ҳақида ўйлашга ҳақлисан! Сен бир нарсани ёдинингда тут: ота-онангнинг борлиги бу сенинг баҳтинг, давлатинг. Мени ўзингга дўст деб бил. Маслаҳатим куйидагича: ўйлайманки, сен бундан ўзингта тўғри хулоса чиқариб оласан.

Намоз ўқисанг бошқа олам

кишиши бўласан, руҳинг тетик, кўнглинг нурафшон бўлади. Ҳаётга бошқа кўз билан қарайсан. Яқинларнингдан ўз меҳрингни, ширин сўзингни аяма! Борига шукр, йўғига қаноат кили! Ота-онанг олдида кўпроқ бўл. Улар сенга ганимат. Қайта-қайта узр сўра, дуоларини ол, токи сендан розимиз, деган сўзларини эшитмагунингча. Ота-онага ўтмайдиган кирдикорларин кексайб қолга-

нингда кўнглингда аччик армон бўлиб қолмасан. "Оила ва жамият" газетасини кўлингдан кўйма! Ўқи! Бу газета барча муҳлисларга бирдек дўст, сирдош, маслаҳатдош: Балки сен шу рўзнома орқали ўз баҳтингни топарсан, ишооллоҳ! Ҳаётдан ноумид бўлма, руҳингни туширма, бу ҳаёт қадрига ет. Кўнглимдан кечган самимий ниятларимни якунларканман, сенга албатта баҳт, омад, соглик, омонлик тилайман. Ўйлайманки, сен келгуси тақдиринг ҳақида яна газета орқали хабар берасан. Чунки сенинг тақдирингга бефарқ эмасман.

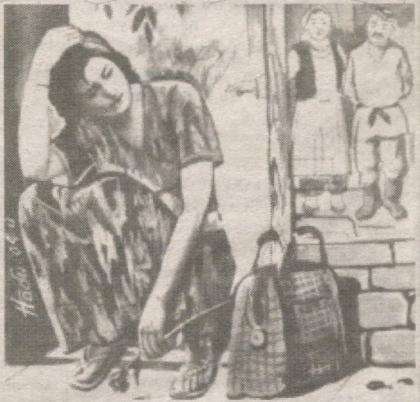
Шоира ҲАСАНОВА

Тошкент шаҳри

"Ким айбдор?" - 12-сон, 2004 йил

ЭСЛАТМА: Акам билан жанжаллашиб ўйлиздан кетиб қолдим. Ҳозир Тошкентда савдо-сотиқ билан шугулланаман. Ота-онам: "Қаерда юрибсан? Нима иш билан машузлансан?", - деб сўрашмайди. Оиламиздаги нотўри мұхит мени қўйнайди. Нима қилишимни билмай қолдим.

Н. ЙУЛДОШЕВА

Аннада кўнглингда аччик армон бўлиб қолмасан. "Оила ва жамият" газетасини кўлингдан кўйма! Ўқи! Бу газета барча муҳлисларга бирдек дўст, сирдош, маслаҳатдош: Балки сен шу рўзнома орқали ўз баҳтингни топарсан, ишооллоҳ! Ҳаётдан ноумид бўлма, руҳингни туширма, бу ҳаёт қадрига ет. Кўнглимдан кечган самимий ниятларимни якунларканман, сенга албатта баҳт, омад, соглик, омонлик тилайман. Ўйлайманки, сен келгуси тақдиринг ҳақида яна газета орқали хабар берасан. Чунки сенинг тақдирингга бефарқ эмасман.

Шоира ҲАСАНОВА

Тошкент шаҳри

"Ўзил, эр йигит бўлиб етишисин" - 49-сон, 2003-йил

ЭСЛАТМА: Мен келин бўлган оила, етти ўзил бир қизли эди. Мен учинчи келин эдим. Қайнонам ҳеч ким билан заплашмас эди. Фельзи оғирлигидан бўлса керак олтига келиндан учтаси эридан ажрашиб кетган. Мен ҳам олти ўзил, бир қизим билан етти ойдирки онамнишадам.

С.

Камтақўргон шаҳри

мизга кўра оадатда ёлар оиланинг устуни бўлиб, оиладагиларни ва ҳамма ишларни бошқариши кепар.

Кизим, сизнинг ўз ота-она ўйингиздаги удумлар, дунёкаш менинг жуда ёқди.

Менимча, яхши ниятлариниң хэйтингизга ҳамроҳ бўлиб, бундай танбал эрни бокиманда қилиб яшагандан кўра, орни очик қилганингиз афзаликиман? Сизга уч фарзанди оёққа кўйишда куч-кудрат тилаб қоламан.

Афифа ҲАСАН кизи

КЕЧИККАН ТАРБИЯ ҲАЁТНИ БУЛҒАЙДИ

ДАБРИКЛАЙМИЗ

Самарқанд вилоят прокурорининг камта ёдамчиси, тўзал қаблу инсон И с м а т у л о ЙУЛДОШЕВ! Туғилган кунингиз муборак бўлсин.

Бул жафоқаш аил Сизга адолар бўлсин, Дўстла бори - Сизга фидолар бўлсин. Хоҳи дўст, хоҳ душман бизни эслар ким, Бари омон бўлсин, унга дуолар бўлсин! Мехр ила дўстларингиз.

Хурматли Онажоним ШАҲРИБОН!

Сизни 54 ёшга тўлишингиз билан самими табриклийман. Даражоним билан роҳатимиши кўриб юринг.

Зебинисо ФАФОРОВА, Шаҳрисабз шумани, Сарой қишлоғи.

Хурматли даа-жонимиз Мирзо ЖУМАҒУЛОВ!

Сизни қўтлуга 50 ёшингиз билан табриклиймиз! Онажонимиз Саид билан қўша қарби юрингиз, Фарзандларингиз, Кашибадрё вилояти, Чироқчи тумани.

Азиз устозимиз Саид ШЕРМУҲАМЕДОВ!

Сизни туғцаган кунингиз билан табриклиймиз. Фалсафа ва педагогика ривожи борасидағи фидоийлигиз визга ибратмай. Оила атэзларингиз ви шогираларингиз баҳтири соғ бўлинг.

Шогираларингиз

Хурматли Гули А 'ИПОВА!

Туғилган кунингиз билан чин қалбимдан табриклийман. Ёзга узоқ-умр, оиласигизда баҳти-саолат тилайман.

Дугонангиз Озода МУЗАФАРОВА.

Тошкент ТАТУ томонидан ЮЛДАШЕВ ШУҲРАТЖОН РАШИДЖНОНОВИЧГА берилган 61101-раками талабалик гувоҳномаси йўқолганилиги сабабли БЕКОР қилинади.

Об-ҳавони аниқлаш марказининг ахборотига кўра, республикамида ҳаво кам булатли бўлса-да, айрим жойларда кисқа муддатли ёмғир ёғиб, момкандирок бўлиши мумкин. Шамолнинг тезлиги кучяди.

Харорат кечаси 17-22°, кундузи 34-39°, республикамизнинг жанубида 37-42° дан 25-30°гача иссик бўлиши кутилмоқда.

КЎЙ (21.03 — 20.04). - Ҳафтада катта маблағни кўлга киритасиз. Лекин, сиздан қарз сўраганларга пул бера кўрманд.

СИГИР (21.04 — 21.05). - Дўстларингиз билан учрашиб дилдан сухбатлашмоқ учун вақт топинг. Омадли кун шанда.

ЭГИЗАКЛАР (22.05 — 21.06). - Сешанба куни сизни катта ютук кутмокда. Дам олиш кунини уй тозалаш билан ўтказинг.

КИСКИЧБАҚА (22.06 — 22.07). - Фарзандларингизни ўзингиздан олиспаштирганингиз маъкул.

Азиз ГУЛЧЕХРАХОН
Хожи она!

Тавалудингизнинг 52-баҳор муборак бўлсин. Умрингизга - умр, баҳтингизга - баҳт, қувончингизга - қувонч қўшилсан. Соғ бўлинг. Фарзандларингиз, набираларингиз.

Тошкент шаҳри.

ГУЛЧЕХРАОЙ!
Сени тавалуда айёминг билан кўтмаб, баҳт саодат тилаймиз. Келажакда ҳамманинг ҳаваси кела-диган келинчак бўлгин.

Онанг Саид, отанг Йўлош ва яқинларинг.

МАВЖУДА опа! Сизни туғилган кунингиз билан табриклийман. Сизга оиласиб баҳт тилайман. Түрмуш ўртоғингиз билан фарзандларингизнинг камолини кўриш насиб этсан.

Севимли синганингиз.

Хурматли Ноалира ЖАМОЛОВА! Ҳаёт гулшанинг азиз боғбони, Тавалуда кунингиз муборак бўлсин. Яшанг, омон бўлинг, кўп умр

кўринг,

Ҳаёт гулзорингиз гулларга тўлсан. Феруза УМУРОВА, Бухоро шаҳри.

Қизим МУҲТАРАМОХОН ва ўғлим АЗИЗБЕК!

Тавалуд айёмингиз муборак бўлсин. Унингизда доимо тўй бўлсин. Баҳтли яшанглар.

Манзура БАРАТОВА, Анижон шаҳри.

Таниқу тишшунос олим, профессор, устоз Абдулхамид НУРМАНОВ! Сизни 15 май тавалуда топган кунингиз билан самими муборакబод этмаз!

Дўстларингиз ва шогирдларингиз.

МУННА

АРСЛОН (23.07 — 23.08). - Ҳаётдан жуда кўн нарса истаяпсиз. Бироз сабротоқатли бўлишини маслаҳат берамиз.

БОШОҚ (24.08 — 23.09). - Маблағдан қийналиб қолишингиз мумкин. Тежамкорлик билан иш тутишингизга тўғри келади.

ТАРОЗИ (24.09 — 23.10). - Оила-вий келишмовчиликларнинг олдини олмоқчи бўлсангиз, сал оғирроқ бўлинг.

ЧАЁН (24.10 — 22.11). - Рўзгорнинг талайина муммомларига дуч келасиз. Лекин, соғлиғингиз ҳақида ўйлашингиз кепар.

ЭЪЛОНЛАР!

Професор Эргаш САЛИМОВ клиникаси барча турдаги аллергик, бўғин, ошқозон-инак хасталикларини, қасалманд, нимонон болаларни маҳсус усладарда даволайди. Бронхиал астма хасталигига гормонал дорилар кўлланади. Аллергик қасалларини аниклад, даволашда турли аллергенларни кўлиб синалади. Иш вақти соат 8 дан 17 гача.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент, Уйгар Ҳўжаев кўчаси, 4-йи, 10-хона. Автобуслар — 27, 35, 46, 53, 91. Трамвай — 8. 1-шахар клиникаси бекати. Тел: 49-43-33, 144-64-30.

Ўзбекистон Республикаси Тошкент шаҳар "Оила зийнати" Маркази кизларни ва келинчакларни оиласиб ҳаётга тайёрлаш максадида куйидаги касблар бўйича ўкув курсларини ташкил этди. Марказда кам таъминланган оила фарзандлари белул ўтилади.

Ўкув муддати 2 ойлик курслар.

- Бинч-тишик - "Элита" усулди пардалар, чошибаблар ҳам тикиш - Бисерлардан фойдаланаб тикиш - Башлангич компьютер билимлари ҳам (Windows 2000) - Олий даражада торт ва салатлар тайёрлаш - Сарташлик - Косметология - Маникюр-Бухалтерия-касса аппарати назоратчиси-Кандидатчилик-олий курс.

Курсларни битирган ўкувчиларга маҳсус сертификат берилади.

Манзил: "Халқлар Дўстлиги" метроси. Фуркат кўчаси 1 ўй. Мўлжал: Республика спорт кўмитати. Тадбиркорлар палатаси, 2 кават, 202 хона, 413 хона. Телефон: 45-18-42, 98-07-78, 29-28-58, 65-76-78, 90-35-69

Ўкув муддати 3 ойлик курслар.

- Милий кўпра-кўргачалар тикиши - Юшшоқ, ўйинчоқлар, бешик кўргачалар тикиши.

Ўкув муддати 4 ойлик курслар.

- Массаж ва ўй ҳамисизлариги - Бинч тикиш (бошливлар учун) - Машинада гул тикиши (вишивка) - Инглиз тили ўзбек рус тилиларидан олиб борилади, (амалиётлари билан)

Курсларни битиргандаги ўкувчиларга максадида куйидаги касблар бўйича ўкув курсларини ташкил этди. Марказда кам таъминланган оила фарзандлари белул ўтилади.

Тел: 45-07-42, 45-07-79

УРОЛОГ ВРАЧ, ДОЦЕНТ РЎЗМЕТОВ МЭЛС ГОЗИЕВИЧ

ЭНУРЕЗ ХАСТАЛИГИ БИЛАН ОГРИГАН ковуги бўш 10 ёшдан ошган ЎФИЛ ва КИЗ болаларни БАТАМОМ ДАВОЛАДИ.

Буйрак, ковук, простата бези касалларини ДАВОЛАДИ.

Кабул вақти соат 14.00 дан 20.00 гача.

Манзил: Марказ-15, 12-йи (ЖЭК ёнидаги бино)

Мўлжал: Метронинг F. Фулом бекати. Тел: 144-46-87

дугон ҳикоя килади:

- Кунларнинг бирда холамнинг бошига мусабат тушди. Түрмуш ўртоғи баҳтсиз тасодиф туфайли оламдан кўз юмди. Поччамнинг кирки ўтар-ўтмас молу-дунёга ружу

да пайдо бўлган жар сари сирғаниб кетди.

- Кўркмант, Муҳайё, - кўлимдан ушлабди поччанг.

- Менга зиён етмади, сиз ўзингизни, болаларини асранг.

ЭРИНЦИНГ ТУПРОГИ СОВИМАЙ

кўйган кайнона-

қайнатаси холамни иккнина-нафар норасида гўдаги билан кўчага ҳайдабди.

Эрининг тупроги совумай турниб бошига тушган баҳтсизликлардан эсан-кираган холам, болаларни олиб, ота-ноасининг ўйига қайтиб келади.

"Дард устига чипқон" деганларидек холам шамоллаб коладилар. Онасига кўшилиб ўлии ҳам шамоллаб колибди. Боланинг соглиги кун сайнай оғирлашиб борар, унга термулиб холамнинг ранги ҳам сарғайб борарди.

Бир куни холам туш кўради.

- Тушимда поччанг тирик эмиши, иккимиз бир боғда сайдр қилиб юрибмиз. Бир маҳал қарасам кўлида бир даста гул, шошиб мен томон поччанг келапти. Гулларга эндиғина кўл чўзанданд ҳамки гулдастага узатилган кўлларим муллака колди. Оёғим остида пайдо бўлган кучи зарбдан хушими йўкотдим. Поччанг бօғ ёни

муршади

- Ўғлим касал-ку, дейман жон ҳолатда.

- Йўқ, Муҳайё, асли узас, сиз сасасиз.

- Сиз сикилганингиз туфайли болалим изоб чекайти. Мен хаммасини кўриб-билиб турибам, - ўша дам тушим бўлса ҳам эримнинг ўлганги ёдимга тушиб, вужудимни аллақандай кўркув чуғлади. Эрим гўб бузни сезандек, кўлимдан ушлаб деди: "Ийғламанг, болализмнинг наисбаси бутун ҳали..."

Фира-шира ёруғлика ўғлимнинг чор атрофига нон кўйиб чиқилганини кўрдим...

Холам чўйиб уйғонганида, тонг энди бўзариб келаётган экан. Гўдак бир ма-ромда пишиллаб ухлар, унга бир ойдан бўён изоб берни келаётган иситмадан асар ҳам йўқмис. - Холамнинг баҳтига жиянимнинг умри узоқ бўлсин,

- дея хикоясини яқунлади дугонам...

Вазира ЖУРАЕВА
ТМСХ талабаси

БАШОРАТИ

ЎКОТАР (23.11 — 21.12). - Оилан-гиз мухтоҷлини сезмаслиги учун тинимизсиз меҳнат қилишингизга тўғри келади.

ТОҒ ЭЧКИСИ (22.12 — 20.01).

Хаётнингизда янгилик рўй беради. Ҳафтанинг охирида сизга омад кулиб боқиши мумкин.

КОВФА (21.01 — 18.02). - Бу хафта ёғизларни кўнгилли танишув кутмокда. Лекин, маблағдан бироз

БАЛИК (19.02 — 20.03). - Асабларини гузиз биланса-да, у қадар тушкунликка тушманд. Сизни севгувчи инсонлар борлигини унумтанг.

Бу ҳаётда нималар бўлмайди дейсиз. Бирорлар бир умр пешона тери билан тириклик қисса, баъзилар макр ишлатиб боиш илинижда бўлишаркан. Бундайлар макр қармоғига емиши шундай усталик билан жойлашар эканки, унча-мунча одам емиш ичидаги қармоқ болигини хаёлига ҳам келтирмас экан. Бу ҳаёда тўлароқ тасаввур ҳосил қилишингиз учун "ҳаҳрамонимиз" ҳақида айрим маълумотларни бермоқчилик. Ўзи тўладан келган, кошалири қалинрок, жилмайганда оғзидағи тилла тишлари ялтираб кўзга ташланни турди. Сўзлаётганда худди сизнинг фойдангизни кўзлаб гапираётганига тўла ишонч ҳосил қиласиз. Баъзилар уни Қаноатхон дейишса, баъзилар Кимматхон дейишади.

Ана шу Қаноатхон күнларнинг бирида 71 ёшли оқсоқолнинг хонадонида пайдо бўлғиб қолди. Икки йилча илгари оқсоқолнинг хотини оламдан ўтган ва яккаёлғиз ўғли беъмани жанжалга аралишиб қамалиб қолганди. Келини эса болаларни олиб, отасиниқига қайтиб кетган ва кўп ўтмаёк никоҳ шартномасини бекор қилганди. Эркак иши ҳолиғига унча қарай олмайди да. Қаноатхон ивирсиб кетган ховлига қараб шундай деди:

- Ўзига тўқ одам бунақа ивирсиган ҳовлида яшамайди-да, тоға. Сизни қадрингизга етадиган битта ҳамхона топсан, нима дейсиз?

- Ўзимният шунақа, - тасдиқлади оқсоқол.

- Бир вақтлар отамга яхшилик қилган экансиз. Энди мен сизга яхшилик қилайин дейман-да, тога. Битта оёқ-кўли енгилгина жувон бор. Ўзимнинг кўлимда катта бўлган. Эро ўларча ношуд чиқиб қолди. Битта боласи билан ажратиб олдим. Аслида менинг жиёнин бўлади. Пазандаликни ҳам ўзим ўргатганман. Худо хоҳласа, яшариб кетасиз.

- Ёши нечада? - сўради оқсоқол.

- 26 да. Хали белингиз бакувват, ҳузурланиб яшанг дейман-да, тога.

- Одамлар нима дейди?

- Гапирган гапириб ўлсин. Аввалига хизматкор олдим, дейсиз. Ўзи шунақам уқалаб, массаж қилади-ки, сизни икки ойдаёт ийигит қилиб қўяди. Ёнида дастёрим бор, кирингизни ювади, хизматингизни қилади. Битта домлани олиб келиб, никоҳлаб олсангиз бўлди.

Оқсоқол ўйланиб қолди. Қаноатхон уйга қайтиб келиб, Озодахонга шундай деди:

- Сенга битта бадавлат эр топдим.

- Ўзимнинг эрим-чи? - холасига юзланди Озодахон.

- Ўша эр билан яшасанг, икки дунёда кўлинг пул кўрмайди, супранг ун кўрмайди. Мен айтган эр килкилаб туриби. Ўладиган бўлса, ўйиям сенга қолади, пулни. Қайнонаган ўша ўйдан хайдаб чиқарса қаёқча борасан? Уйинг бўлса, пулинг бўлса, эр ҳар қачон топилади. Менинг айтганимни килсанг, узоги билан икки йилда дангиллаган уй, отнинг ўйигидай пул сенини бўлди. Ёши олтишиларни атрофиди.

Озодахон кўриб кетди. Холаси унинг юзига тикилди.

- Ўйни сенинг номингга ўтказдириб бераман. Коҳлаганингни ейсан, коҳлаганинги киясан. Ма-

ҳаллада гап-сўзлар камрок бўлсин учун хизматкор ёлладим, дейди.

Ҳаммаси худди Қаноатхон айтгандай бўлди. Озодахон ўзининг конунг эри ёнига қайтиб бормади. Ўзидан уч баробар ёши улуғ одамга "хизматкор" хотин бўлиб унинг хонадонида яшай бошлади. Озодахонга жуда қийин бўлди. Ота-ноаси ўлиб кетмаганида, албатта бундай қийин кунларга қолмаган бўларди. Лекин холасининг айтган гапларига ишониб, тишни-тишга қўйиб юраверди. Унинг эри эса хотинидан кўнглини узиб, Россияга ишланини кетди.

Ҳақиқатан ҳам оқсоқол кундан-кунга яшарби бораётгандек эди. Унинг ўйини Озодахоннинг номига ўтказиш учун қийин бўлмади. Ахир шундай хотинга уй тугул жонини курбон қилса ҳам арзиди-ку. Қаноатхон бир куни жиёнига шундай деди:

МАКР

"Ким бирорвога чукур қазиса, ўзи йикилур"

- Хўжайнинг қанақа овқатни яхши кўраб экан?

- Қайнатилган гўшти хуш кўриб ейди.

- Үндай бўлса, мана бу "ҳаёт дорисини" олиб кўй, - жиёнига баклашга кўйилган катиқнинг зардоғига ўхаш суюқликни узатди Қаноатхон.

- Ҳар куни унинг косасидаги овқат устига бир-икки томчи томизиб кўй.

- Бу қанақа дори? - таажжубланди Озодахон.

- Оддий оқакнинг суви, - шиворлади Қаноатхон. - Одамнинг ичагини тешиб, бир йилга қолмай қафана йўргаклаб ташлайди. Бошка илонинг йўқ. Ўғли қамоқдан чиқиб қолса, иккала кўлингни бурнингга тиқиб қолишинг тайин. Сассик чол ўлса, ўйнияс сотасан, банкдаги тули ҳам, акциялари ҳам сенини бўлади.

Озодахон кўриб-иккиланиб, холаси айтгандек иш тута бошлади. Оқсоқол эса ҳеч нарсадан шубҳаланмай овқатни тушираверади. Гўшти майдаладаёт, ундан Озодахоннинг косасига ҳам солиб қўяди. Аммо гўшти согланини унга билдиримайди. Сабаби хизматкор "хотинини" ҳали ёш, овқатдан кўпроқ кувват олсин, дерди-да.

Шундай бўлдикли, бир йил ўтмай Озодахоннинг ўзи касалликка чалинди. Оқсоқол уни касалхонага олиб бориб текшириди. Ошқозони ўтқир яллиғланибди. Унинг ахволи кундан-кунга ёмонлашиб, озиги кетди. Сочи ҳам тўкилиб, жуда сийраклашиб, чехраси эса рангпар бўлиб қолди, тинмай йигларди. Дўйтиларнинг берган саволига нима деб жавоб беришини билмайди. Охири виждан азобида қўйналиб кетди ва бор гапни дўйтиларга очиқ-оидин сўзлаб берди. Оқсоқол уни кечирди. Чунки унинг соғлигига ҳеч қандай пултур етмаганди. Бирок, "хизматкор" хотин ярим жон бўлиб, холасини кига қайтиб келди.

Энди бўйини ўшитинг. Ким бирорвога ҷоҳ қазиса, унга ўзи йикилур. Уч ойча илгари Қаноатхонни ит тишлаб олиб, совуқга газак олдириб кўйдими, оёви кўкариб кетди. Бошка нима ҳам дердик. Ҳаётда ким нимани экса, шуни ўрарканда! Дўйтиларнинг айтишича, кесиб ташлашдан бошка илоҳ йўқ, эмиш.

К. НИШОНОВ,
Андижон шаҳри.

МУҲАББАТ-ЛА

Акмалжоннинг аяси билан дадаси бошқа-бошқа турмуш кўриб кетишигача, у бувисининг кўлида қолди. Бувиси топганини йигиб-териб, уни ўйлантириш ҳаракатига тушиб юрганида, кўншилари Тожиниса хола шундай деб қолди.

- Неварангизга бир қиз топиб кўйдим. Ўзи дўхтири, ойлиги тайин, чирой-чиммати ҳам ўзига ўрагашган.

Бу фикр бувига маъкул тушди. Унинг ўзи аввали дўхтири-хонага бориб, кўншиси айтган кизни кўриб келди. Кейин неварасига маслаҳат солди.

- Ке, ёнимга ўтири болам. Сенга бир киз топдик. Ўзи суксурдеккина. Дўхтириликка ўқиган экан.

Акмалжон тортиниб-иккиланиб жавоб қилди.

- Биттаси билан ваъдалашиб юргандик-да, буви.

- Кимнинг қизи билан?

- Ҳабибулло тофанинг қизи бор-ку, Феруза.

- Ана холос! У қизининг юрак касали бор дейишади-ку?

- Ундан бошқасига ўйланмайман буви.

- Майлику-я, тўйдан кейин топганинг дори-дармонга етмай турмасин дейман-да, болам. Мен қарип қолдим. Бугун бор бўлсан, эртага нима бўлишимни билмайман.

Хатто Акмалжоннинг ошна-оғайнилари ҳам ҳайрон бўлишиди. Чунки Феруза туман марказидаги касалхонада хисобда турармис. Сирдош оғайини Нурилло Акмалжонга шундай маслаҳат берди.

- Бувигни айтганига хўп, де. Ўзинг мардикор ишлаб, зўрга уч-тўрт сўм топиб турибсан. Касал қизга ўйланиб, бир йўла банкрот бўлиб юрганин.

Аммо муҳаббат бошка нарса экан. Акмалжон ваъдасидан қайтади. Феруза билан тўйлари бўлиб ўтгандан сўнг, келинчакни юрак ўйноги касали хурун килди. Ўн беш кунча касалхонада ҳам-ётиб чиқди. Дўхтиларнинг айтишича, унинг фарзанд кўриши мумкин эмас экан. Сабаби юраги тўлғоқка бардор шаҳар моласими.

Бирок Акмалжон Ферузанинг кўнглини кўтаришин ҳеч тарқ қилмади. Ҳовлиниам кўпдан-кўп Акмалжоннинг ўзи супуради, овқатниам унинг ўзи тайёрлайди. Феруза эса кўёвингин бундай ишларни беминнат, юргандан килаётганини ҳис этиб турди. Шундай бўлсламя кўёвани хизматга кўйганидан хижолат чекди.

- Ҳеч хижолат бўлманд, - тасалли берди унга Акмалжон. - Ҳали дард кўрмагандай бўлиб кетасиз.

Феруза ҳам кўёвани бениҳоя хурмат қилди. Унга ёрдам берга олмаётгандан хижолат бўлиб, кўз ёши ҳам тўкиб олди. Дардига қаёқдан шифо келишини ҳатто тасавурига ҳам келтира олмас-да, яхши ният қилди. Кўнишнилар эса иккисининг меҳр-оқибатига ҳавас қилишарди.

Тангри шифо бераман деса, табибининг ўзи касални қидириб келаркан. Кўшилни көнглиларни табиб пўчоғи қалин анорнинг кўчатини кидириб, Акмал-

жоннинг уйига йўклаб келиб қолди. Акмалжон табибини умуман танимас эди. Табиб анор кўчатини олиб чиқиб кетаётгандан, тасодифан Ферузанинг касалидан хабар топиб қолди. У берменинг томирини ушлаб кўриб, шундай деди:

- Келинни бугунга бизниси олиб боринг. Дардига шифо топишига ҳарқат қиласиз.

Акмалжон Ферузани ҳар куни эрталаблари велосипедга ўтқазиб, табибининг уйига олиб бориб турди. Кун бўйи

ҲАЁТ БЎСТОНДИР

Феруза табиб назоратида бўлади. Кечки пайт эса Акмалжон уни яна қайтариб олиб келарди. Орадан уч ой ўтгач, Ферузанинг ўзи табибининг уйига пиёда бориб кела бошлади. Табибининг оиласидагилар гулчиллик билан шуғулланишар экан. Ҳовлининг тенг ярмига экилган гуллар Ферузани махлиё қилиб қўйди. У ҳар куни гулларни парвариш килишда, кўмаклашиб, ҳузурланиди. Гуллар орасида унинг юраги кенгайиб, бакувватлашиб кетганга ўхшади. Табибининг дорилари ҳам ана шу гуллардан, бошқа гиёхлардан тайёрланаркан.

Улардан даво топа бошлаган Феруза ниҳоят рўзгор ишларини қилишга бемалол яраб қолди. Акмалжон эса шерикларига қўшилиб, энди бемалол ўзининг мардикорчилик ишларида ишлаб қайта бошлади. Унинг биронта хунари йўқ эдида. Бу орада Феруза гулчиллиқдан анча хабардор бўлиб қолган эди. У кўнларнинг бирида Акмалжонга шундай маслаҳат солди.

- Биз ҳам ҳовлимизда гул етиштирсан, қадай бўларкин?

- Уддайлай олармиканмиз, - иккандай Акмалжон. - Гулчилликнинг ташвиши ҳам кўп бўлса керак?

- Бошқалар қилган ишни нега қила олмаймиз. Дадам қарз олиб, исскихона куринглар, деялти. Мардикор ишланашиб ҳам бир куни жонингизга тегади-да.

- Қарз олсанг уни тўлагунча одамнинг эти суюгидан ажралиб колади, дейишади-ку? - деб ўйлади Акмалжон.

Сўнгра яхши ният билан елиб-юргиб кредит олишид. Иссиқхонанинг битиши арафасида Акмалжон билан Ферузакон фарзанд кўриши. Иш билан овуниб ҳамда ёнида ҳамиша меҳрибон кишининг борлиги туфайли. Ферузакон юрак хурухи касалидан тамомила фориг бўла борди. Хуллас иккиси тўрт фарзандли бўлишди. Каерда меҳр-оқибат бўлса, ўша жойга бараканинг ўзи топиб келади деганлари рост бўлиб чиқди.

Андижон шаҳрига кираверишда қад ростлаб турган шинамигуна бу хонадонда хозирда кишин-ёзин ранг-баранг гуллар очилиб турди. Уларга бир боқишидаёт рухинг енгил тортади. Фарзандлар одибидан хузурланашиб. Бу хонадонга ташриф буюриб, шундай хуроса қиласан-ки, бойлик ҳам, бахт-саодат ҳам меҳр-оқибатдан, садоқатдан яраларкан, деб хуроса қиласан-киши. Демак инсон ҳар қандай шароитда ҳам ҳеч қачон тушкунликка тушмаслиги керак экан. Инсон қалбини меҳр-оқибат тарк этмас, бахтнинг ўзи уни барибир топади.

"Аҳди борнинг, бахти бор", - деб бежиз айтишмас экан.

Меҳр ила бу ҳаёт гулдай,
Садоқат-ла гўзал бўстонлар.
Яхши-ёмон кунларда эса,
Муҳаббатни асрарнг инсонлар.

КОМИЛЖОН.

Бухоро-Тошкент йўленинг ўнг томонида одамлар ниҳоятда гавжум туришади.

Кутувчиларнинг аксарият қисми хотин-кизлар бўлиб, 2-3 нафар йигитлар ҳам бор. Ёши қўркага яқинлашиб қолган танишимни ҳам ўша ерда турарди. Енгил машиналар тўхтовсиз физилаб ўтар, кимдир сигнал бериб, кимдир енгил машинасининг ичидан йўловчиларга кўлини кўтариб, саломлашиб кетишарди. Августнинг охирги кунлари бўлгани учунни, ҳаво ўччалик иссик эмасди. Бекатдаги ўтирган хотин-кизлар орасидан

ди эди. Октябр ойларидан тез-тез кино, театр, барларга борадиган бўлдик. Ўзи чиб олиб, менга ҳам оз-оздан ичирб ўргатди. Чекмасди. Бир оқшом менинг ўзижараонасига таклиф этди. Дўёндан егуликлар харид қилиб олганлик. Шу кечаси изварча ҳовли згалари, ота-онасиning қишлоғига икки кунга кетиб, ҳовлининг инон-ихтиёрини йигитга бериб кетишган экан. Озигина ичганимдан сўнг, йигит қўзимга оловдек кўрина бошлади. Сўнг... Сўнг... Беихтиёр берилиб кетдим.

Билиб-бilmayn тиканини босиб қўйганимни кейин англаб етдим. Эртасига бироз маъс бўлиб дарсга кетдим. Дарсда нукул уйкум келарди. Иккинчи кеча

ни кўлга олиб туман марказий туркучхонасига бориб, боламиш эсон-омон туддим. Киз бола тугилди. Лекин шифокорга менинг шифононага кирганим, тукканим, чиби кетишим сирлигича колишини хужжатлаштирасмасликларини илтимос килдим. Болани қолдирди икки кундан кейин жавоб беришларини айтдим. Лекин учинчи куни улар кўнишмага, турғужондан қочиб кетдим. Мени туддирган шифокорнинг исми-шарифини ҳам сўраб-суриштирмабман. Ишининг охири вўйлини ўйламабманд-да! Дугонамга баҳада маслаҳат ҳам солмабман. Ҳеч нима кўргамандек яшишвадим. Эрим мендан хабар олиб турарди. Еганим олдимда, емаганим ортимда эди. Гоҳо, goҳо кўракларим кизимни қўмсаф ситам килгудек бўлса, йиглаб-йиглаб ерга соғиб ташлардим. Эрим тасалли берарди. Эримнинг бу савий-ҳаракатлари тушу-

ҚАЙЛИГИ БОР НАЙРАНГБОЗ

Навбатдаги кишики таътилни ота-онам кучогида ўтказиш учун йўлга тушдим. Тошкентга кетадиган автобусларнинг бирига чиқиб, ногаҳон кўзим ташкаридаги манзарага, маъюслик билан тикилиб турган қўзга тушди. "Чиройли экан, у билан мазза қилиб сұхбатлашиб кетаман", деб унинг ёнидаги бўш ўринидка ўтиради. Киз менга бир қараб кўйди-ю, яна юзини ойнага бурди. Автобус бир соатлик йўл босди ҳамки, у кўзини ойнадан узмас, ҳар замонда оғир "уҳ" тортиб қўяди. "Соатиниз неча бўлуди?", - дедим уни гапга солмоқчи бўлиб. У бир менга, бир кўлинидаги соатга ажабланниб қарди ва: « Бор, аммо ўзингизда ҳам бор экан-ку? » - деди.

- Бору ишламаяпти, - дедим ёлғондан.

Шу тариқа танишиб олдик. Секин-аста унинг қалб сирлари япроқ ёза бошлади.

"Мен болалигимдан уячан, камган қиз бўлиб ўсадим. Мактабни аъло баҳолар билан тутадим-у, ўшишга кириш учун пойтахта йўл олдим. Омад мендан юз ўтиради. Мақсадимда эришиш учун яна ўқидим. Ўйимизда уй ишларни кўп бўлса-да, мен бунга вақт топардим. Омад кулиб боқиб, иккинчи ийли юқори балл билан ўшишга кабул қилиндим. Шу вақтдаги юндузлигим оламга симасди.

Ўқиши мавсумининг дастлабки кунлари жуда кизиқ ўтди. Танишувлар, дўстлар ортишириш... Лекин... бир ойдан сунг курсимизга Ботир исмли йигит келди-ю, оромим бузилди. Чунки у бошқаларга сира ўшчамас, кўрнишидан жуда босиқ ва ақли эди. Мен ўзим тан олгим келмаса-да, уни севиб қолганимни, унга тобора боғланиб колаётганимни хисобга олиб ота-онам, ака-опаларини ўқитиб, олиб маълумотли киғанларни учун мени ҳам қишлоқ, ҳўялини олийгоҳларидан бирига марказга ўқишига юбордилар. Ҳужжатларимни топшириб, ижарада яшаб, мустакил тайёрларик кўра бошладим. Қанчалик тайёрларик курсаси ҳам, кириш имтиҳонларидан ўтломадим. Шундан сўнг орадан 20 кун ўтгач, ҳужжатларимни олишга бордим. Бир йигит шу бахшонда мен билан танишиб қолди. У ҳужжатларимни олмаслигини, ўзи шу олийгоҳни энди ота-онамни топтаганини, исми Қодиравон Нурили ўғли ёланлигини айтди. Гаплашиб, шу олийгоҳга киритишини вайда килди. Мен ҳам унинг маслаҳатларига "жон-жон" деб кўна қолдим. Йигит олийгоҳга киритолмади. Сўнг ҳужжатларимни олиб, хисобчи бўлимига коллеж топширирди ва ўша ерга ўқишига кирдим. Мени кунда, кунорса кўнглумни олишини ниyатида қаҳвахона, ресторонларга олиб борарди. Ёнимга келмаган кунлари: "Уйимга бориб келдим", - дерди. Вилоятимиз биру, туманимиз бушка-бушка эди. Олийгоҳдан диплом олиш учун бир ойларча келиб-кетиб, тез-тез ҳабардор бўлиб турди. Ижарачи оламга йигитни: "Тоғам бўла-дилар", деб таниширгандим. У аёлни ишонтириди. Йигит сентябрь ойининг охирларидан мени шунчалик сехрлади, мен уни кўрсам, жонимни кўярга жой тополмасдим. У ҳам мени яхши кўрарди. Йигит бой оиланинг фарзан-

ҳам ахвол шундай кечди. Уч-тўрт кеча дўстининг ижара ўйига олиб борди. Бир-бirmis билан яна дийдорлашди. Мен юз берган бу холдан хафа эмас, аксинча, баҳтимни топиб, унга тортиқ, қилганимдан шод эдим. Ўқимишли, ақли, мени бокади, деб ўйлардим. Кўз ўнгимдан 18 йил оқ сут бериб, нон-туз едириб, улайтирган ота-онам ва ака-опаларим ўтарили. Дарсларга катнаб юравердим. Кейинчалик овкат егим келмай қўйди. Кўнглум бехузур бўлаверди. Бу сирни хеч кимга айтмадим. Йигитим соҳаси бўйича вилоятимиз марказидан иш олган эди. Ҳафтада икки кун пойтахтда бўлиб, менинг раъйимга қараб, мен куттандан ҳам ало қилиб хизматимни қилиб қўяди. Гапим гап, сўзим сўз эди. Бир умр бирга бўлишишимни ҳар икки гапнинг бирода айтиб турарди. Севгисининг поклигини тез-тез ўтириб борарди.

Орадан 3 ойларча вақт ўтгач, ижара ўйимни ўзгартириб, бошқа беъа аёлнинг ўйига кўчди. Бу йида энди бислар тағажудияни эмас, балки, эру хотин бўлиб яшардик. Бу ҳолни дугоналаримга айтмадим. Секин-аста дугоналаримдан ҳам совий бошладим. Дугоналарим мен ҳақимда бош ҳам қотиришмади. Йигитим келишганимизга биноан, амал қилиб, ўқиш жойимга корасини кўрсатмасди. Мен йигита бир марта ота-онамни хузурига борганимда ҳам тиканни босганинни сирлигича яшишиб юравердим. Бу вақтда ижарачимизни қўншиши тикувчи экан, тикишини ҳурганиш учун унинг хузурига катнай бошладим. Шу тариқа б 6 ўтди. Корним билиниб қолганилиги сабабли курсодш дугоналарим устидан кула бошладши. Мен ўкишини ташлашга маъкор бўлдим. Бу эримни ҳам жуда маъкул бўлди. Ота-онам хузурига келдим-у, ўқишини ташлашаганини уларга айтмадим. Тикувчилик курсини тугатиб, ҳунар ўрганилигимни, пул топаётганилигимни айтиб уларни хурсанд қилидим. Лекин онам: "Кизим, нима иш қилиб кўйдин?" - деб корнимига ишора қилганираридан кейин нима бўлганини айтиб бердим. Бечора йилгади, сиктади. Она-она-да: "Энди тишираман ёд ўзингни ишдан қичираб кўйма. Ҳудонини қаҳри келади. Ўша йигитингни маъжам боғлаб ол", - деди. Эртаси куни отам, акам, опаларим шум ҳарниши эшитишиди. Менинг холимни ўз кўзлари билан кўриб, ҳайрон бўлишиди. Шу куни ота-онамни бошчилигига: "Ўлди-сак, гуноҳга ботамиз", - деб мени оқилди. Марказга бориб, бичиш-тишихи сисобидан яшиш бошладим. Онамнинг кон босими ошиб кетди.

Фарзандимиз туғилганича шифокорлар назоратида бўлмадим. Фарзандимиз туғилши арафасида эрим мени вилоят марказига кўчириб кетиб, ижара ўйда яшадик. Шундан бошлаб унинг сирлигиди. Мен эримнинги иккинчи хотини ўқимишли муаллим бўлиб, икки ўғли бор экан. Аёли эрзининг мен билан юрганини сезган бўлса-да, бирор марта ҳам мени билан ўзмас-юз бўлмади. Лекин эримнинг муоммалиси менга нисбатан ўзгара борди. "Сени хотин қилиб олишим учун боланни туккоч, топширасан", - деб туриб олди. Мен узокроқ тумандаги дугона-

нарсиз эди. Орадан уч ой ўтгач, эрим 4-5 нафар дўстларини айтиб, мени ўзи никохига олди. Гарчи ЗАГСдан ўтмаган бўлса-да, кўнглум сал жойига тушди. Шу кундан бошлаб мен Қодиравонни аёли бўлиб қолдим.

Бу воқея қизимдан ажралишига мажбур қилганидан афсусда эдим, албатта. Мана, шунга ҳам 2 йил тўлиди. Ўтган йилдан бўён эрим билан аҳил яшад келмокдамиз. Лекин орамизда фарзанд йўқ. Шундан кейин бирон марта фарзанд кўрмадик. Оллоҳин қаҳрига учрадикми? Ҳўйкайним энди мен билан жанжаллашиб қолса: "Кизимизни топиб келасан. Топиб келмассан, сендаға фарзандига бевафо онанини хотин қилмайман", - деб икки оғенини бир этикка тикиб олади. Қизимиз кўмассан тўйб-тўйб йилгаб, юраганини бўшатиб оламан. Мен эримга: "Айб ўзингизда", деб айтотмайди. Ҳозир қизимизни қидиряпман. Лекин бирор кимсага тилхат бериб ёки ҳужжат билан топширимаганим, боис иккинчи бора ҳам ҳатолика йўл қўйтганимни энди тушишиб атаямсан. Икки ўшига етиб бердик, чопиллаб юрган, дўйнинкани кизчаларни кўрсан юрагим сув бўлиб оқади. Бир ўлиб, бир тириламан. Гоҳо бу ёргу дунёда яшаттанимга ишонмайман. "Менинг ҳам қизим шундоқ бўларди. Қани қизим?", - деб излаяман. Тополмайман. Қилган гуноҳининг жабрини тортаяпман. Ота-онамнинг карғишлари туяяпти. Эрим билан орамиз кун сайн сувлашашти. Ота-онам оқ қилган бўлса.. Қизимтирик бўлса, катта қилган ота-онаси, менга бериб қўярмиди? Эр бироз кечикий бўлса-да топиларди-ку. Азиз сингилжонлар, хеч бандаси менед гўл, содда, оналик меҳридан, номидан маҳрум, тирик етиб бўлмасин. Менинг ҳаётим сизларга ибрат мактаби бўлсин", - дебди мактуб сўнгига қиз.

Мен мактубни ўзингизда эшиштадим. Унга жуда аянчидим. Начора! Қадимдан ҳар ким килса ўзига... деб бекор айтилмаган экан.

Агар қиз бироз сабрли, ҳаёли бўлганида эди... Бу ерда кимнинг айби кўпроқ? Қизидан ҳар обалмай ташлаб кўйган ота-онами? Ёки оиласига хиёнат килганди.

Сиз нима дейсиз, азиз мухлислар?

Фил изходи

Ботир мендан бўлалаб пойтахта учдим. Ботир билан ишк ришталаримиз секин-аста боғланисиб борарди.

Бир куни у менга:

- Малика, соат тўртдага дар доимиги учрашидиган жойимизга боринг, сизга гапим бор эди, - деди.

Мен белгиланган вактда етиб бордим. Бориб не кўз билан кўрайки, у бир киз билан музқаймоқ еб ўтиради. Жаҳлим чиқиб, у томон юрдим-у, яна тақа тўхтадим... Балки синглиси билан таниширишдир, деб ўйладим-да, уларнинг ёнига бордим.

Ботир менга кўзи тушиши билан сапчи ўрнидан турдиди-ю:

- Малика, келинг, ўтиринг. Аввал танишилни олининглар. Бу менинг қаллиғим, - дега халиғи қизини кўрсатди.

- Ҳазиллашашаипсизми? - ажабланниб сурдадим Ботирдан.

- Нега ҳазиллашарканман? Ахир биз факат курсодшармиз-ку? Тўғрими, Малика? - У шунчалар бепарво гапиради-ки, гўё мен унга ҳеч ким эмасдек.

- Бу эса Малика, курр-сс, - кейинги сўзларни эшиштадим. Ўрнимдан туриб бекатга қараб югурдим. Ўша маҳалда дунё кўзимга туман ичидан қолган хилката ўхшаб кўринарди.

Кейинчалик эшиштимаш, у барча қизларни мана шундай қилиб алар экан. Олинига "ўлдим-кўйдим" деб юраркан, ўнга энди тополмайман. Ҳунарни топлашади. Сенанаган йигитлар гапиришади. Шунанаган иштадим. Унинг бу оиласига - деб менга юзланди.

- Сиз ҳам бирон қизни севасизми?

- Йўқ, нимага сўраяпсан?

- Қандай баҳтлисиз-а? Мен бўлсам, бозимдан қанча-қанча ғам-андуҳларни ўтказдим. Севиш-севилишида асло адашманг, - деб оғир хўрсаниб.

Фарҳод ЭШМУМИНОВ,
ЎЗМУ талабаси.

Манзура бадавлат оиласда туғилди, ўси, улғайди. Онасига биттагина, ўтайди отасига эса иккинчи фарзанд эди. Бирор чиройли, қошу-қўзлари қоп-қора, сочларини айтмайсизми? Такимини ўпарди. Мактабда айло ўқиди. Унинг харидорлари ниҳоятда кўп эди. Ота-онасининг эркатойи жону-дили, калбашаси эди. Аммо Манзура њен кимга киё бомас, факаттина холасининг кўлида тарбияланадиган Муроджонни ётиради.

Муроджоннинг онаси кўшни тумандаги бир кишига турмушга чиқкан, у холаси ва поччаси билан турарди. Почасининг молларига қарашар, ўт ўрас, ховлидаги барча ишларни бажарарди. Хулоса килил айтганда бир бурда нохини ҳалоллаб ерди... Онаси хам гоҳида кийим кечак, у-бу нарсалар келтириб берарди. Оиласининг барча юмушларини бажарса хам, поччаси доимо Муроджонни теграб турарди. Ўн юмушлари қанчалик кўп бўлмасин, у яхши ўқишига ҳаракат киларди. Фанлардан аъло баҳоларда ўқир, ўртоқларига хам ёрдам берарди. Айниқса, математикани ўкувчиларга оддийгина килиб тушуниради. Синфодашларни билан бирга дарс тайёрларди. Манзура кизларни Муроджоннинг атрофидан парвона бўлаётганини кўриб рашиларди. Кунларнинг бирорда китобни баҳона килиб Муроджонларнига борди.

Муроджон кизни яхши кутиб олди. Манзура холасини суршишириди.

- Холам ва поччам хам далада. Хали замон келиб колади, бирор ишинг бормиди? - деда сўради Муроджон.

- Йўқ, уларга ишим йўқ. Биласанми нима?

- Нима бўлди, гапира қол, - шошиб сўради Муроджон.

- Айтмолаямсан, - кўзларини иккала кўли билан яшириди Манзура.

Муроджон олдидаи чиройли қизга термулганича котиб қолди. Унинг ёғидаги чиройли атлас кўйлаги, кулокларидаги олтин сирға, бошидаги дўлписи манманам деган йигитни лол колдиради. Бу кийимларнинг унга яратшанини айтмайсизми? Муроджон лол эди. Етмис икки томиридаги севги ўти алана олиб алансиги барча вужудига ёйилгандек бўлди. Нега шу пайтага Манзурага ўтибор киммаган эканмана, - деган фикр Муроджоннинг қалбидан ўтди...

Муроджон Манзуранинг кўзларига рўмолча босиб кўлини ушлади. Манзуранинг кўзидан ёш оқаётганди.

ХАЙРАТ

Муаллима Зайнаб опа ва Абдулла акалар бирорда икки кўзларининг бахт тўйин ўтказишиди. Икки келил, икки кўё тъзим қилиб турган тўй оқшомидаги менинг хайратга солган нарса уларнинг жуда яратшили миллий либослари бўлди. Келинчак назаримда буюм момоларимиз - Молхоройим, Бибихоним, Зебунисо тимсолиди, кўёвлар эса - Бобурмирзо, Анвармирзо, Отабекларга киёс эди. Мен шу оқшом фракат уларни томоша килдим. Ва бирор бир тўйда шу оқшомдаги каби яйраб ўтирамаган эдим.

ОСТОНА

- Опа, бутун умидим сиздан, агар сиз аралашсангиз оиласиз тикланиб кетиши мумкин, ёрдам берин!

Йиглайвериб кўзлари қизасириб кетган келинчак осталада турниб қолди. Унинг чехрасида умид, мунг котиб қолган эди. Бир вақтлар баҳтиёлридан порлаган кўзларida бугун гамганин, ўкинч. Раҳимм келди унга. Осталадаги аёлга тикилиб турриб, у билан бирга кўшилиб тўлғонаётган, ингранаётгандек бўлиб тулоған остаҳа ҳақида ўлаб кетдим мен.

- Нима бўлди, сени ким хафа қилди? Айтасан ҳозир, - деди Муроджон. Бу лаҳзаларда тил эмас, дил сўзлашарди гўё. Муроджоннинг қалбидаги хам муҳаббат учунларни жўш ураётганди. Улар сўзиси шундай завқли, фараҳбаш онларни хис килаеттанди.

Муроджон бу сўзунатни бузди.

- Манзура айт-чи, сени ким хафа қилди? - таракор сўради Муроджон.

- Сиз, - сиз - дея олди Манзура барапла йиглаб юборардан.

- Ия, қачон? - ҳайрон қолди Муроджон.

Муроджон кечак қизларга аллакайси масалани тушуниаркан синфодашларча мумошларни киланди. Бугун хам адабиёт-дан бўладиган шеърхонлик учун,

роджон эса молларининг остини тозалаб куруқ кум сепди. Хола сигирни соғди. Муроджон бузокни ушлаб турди. Сигирни соғиб бўлгач, хола Муроджонга сўз котди.

- Дарров молларга хашагини бер, супага сув сепиб, ховлини супур.

- Хўл бўлди, холажон, - деди-ю Муроджон ишга уннади. У аслида чаққон ва ҳаракатчан бўлиб, айниқса бугунги кувончи чексиз эди.

Шу кундагидек бирор марта қувонмаганди. Унинг кенг далага чиқиб, ҳайкиргиси келар, бўлгуси тўй кунини кўз олдига кептиради. Мана тўйхона... Муроджон кўёв либосиди. Бошида оқ салла, эгнида тўн. Оёғида гарч этик. Олдинда

бўлган Муроджоннинг холаси бир кечкурун эрига сўз котди.

- Сизга ачнадан бери бир гарни айтмоқчи бўлиб юрувдим, - деди.

- Нима гар экан. Тинчлими ишқилиб? - деди турмуш ўртоғи.

- Ҳа, тинчлик. Аканлизинг бир чиройли кизи бор. Шунга совчиликка борсан, - деди хола.

- Акам, янгам кўнармикан? - деб жавоб берди эри.

- Ахир аканлиз-ку, наҳотки сўзингизни ерда көлдирса? Муроджонни биласиз, кўлимизда ўси, улғайди, меҳнатишиди. Йигитнинг моли ерда, дейишади. Меҳнат қисса, ўқиса зўр киши бўлуди. Келинг, эртага совчиликка борамиз, - деди хола.

Эру-хотин келишиб, келгуси куни совчиликка жўнашиди. Ака укаси ва келинини яхши қарши олишиди.

- Кани, қайси шамоллар сизларни учиди бу ёққа, - деди катта ака.

- Сизларни соғиниб келдик-да, - жавоб килди ука. Даствурхон ёзилиб, Манзура чой дамлаб келди. Ошхонани тозалагач, ёта-онаси ва амакиси хамда, холасининг субхатларини эшишиб ўтириди. Хонадан отасининг бўғиқ овози баралла эшитиди. Манзура астойдил кулоқ солди.

- Ука, ўлаб гапиряпсанми, шу гапни? Тенг-тенги билан, тезак қопи билан, деган гар бор. У бизниснинг тенгимиз эмас. Мен энди якка-ю ягона кизимни бир етимага бераманим?

Бу гарни эшигтан холанинг этлари жимирлаб кетди.

- Нима даяпсиз? Унинг келажаги олдинда. Үқиди ҳали. Менинг ўғлими ни камситманд. Унинг пешонасида хам уйланиши бордир. Эру-хотин ҳафа бўлишиб хайр-хўшни ҳам наисия қилиб дарвозадан чиқишиди. Бу гапларнинг хаммасини Манзура эшитиди ва уйга кириб, униси йиглаб бослади...

Келгуси куни улар яна учрашишиди. Икки ёшнинг кўзларидан ёш. Улар бир-бирларига қараб анчагача ўтириши. Ниҳоя сукунатни Муроджон бузди.

- Нима қулагиси Манзура? Ёки олиб кочиб кетайми?, - деди.

- Муроджон ака, ўлаб кўринг, отасининг юзига оёқ кўяйми? Улар қандай боз кўтариб юришиади? Ахир мен уларнинг ёлғиз қизиман-а? - деди Манзура.

(Давоми бор)

**Файбулла АБДУЛЛАЕВ,
Бухоро вилояти,
Фиждуон тумани.**

ЎША МУҲАББАТ

Йигитларга ва кизларга топшириқ берди. Шунинг учун Манзура аччиқлашибди-да. Демак, мени яхши кўрар экан, яхши кўрганидан рашк килалиги...

- Бўлти, мени кечиринг.

- Рост, Манзура, сизни хафа килишини сира истамайман.

- Биласизми?...

- У кизнинг кўлини кафтани орасига олди. Шу пайт ташқаридан кимнингдиги овози эшигитиди-ю, Манзура ховлидан югуриб чиқиб кетди.

Муроджон оркасидан чоғди. Дарвозадан ташқарига чиқи-ю, холасига дуч келди.

- Муроджон! Манзура нега келган экан, сен уни хафа қилмадингни ишқилиб? - деди у.

- Йўқ, китоб керак экан шунга келибди, - деди-ю ерга қарди Муроджон.

Хола алланимни сезгандек бўлди. Ҳа, майли, агар қайнакам, янгам розилик берсалар... Муроджонни ўйлантирасам, орзу-ҳавасим рўёбга чиқарди. Манзура одобли, меҳнатсевар, чақон ва ажойиб кўз. Ҳамма ишни уддалайди. Бисоти хам анча. Қайнакам ва овснининг топгани шу Манзурани. Мана шундай ўйловлар билан хола кечки овқата уннади. Му-

линнинг ўнг оёғини кўё босиши шарт. Ана шунда шу ерга келганди Муроджон гўё тушидан ўйғонгандек бўлди. Отасини эслади. Отаси онасига ўйланган бирор йилча турмуш куришдими-йўқми уруш бошланди. Отаси Искандар уршага кетганди Муроджон онасининг корнида эди. Муроджон түғилгандан отасидан кора хат келди. Муроджон амакилари ва холалари оиласиди ўси. Охири уни бефарзанд холаси ўз тарбиясига олди, ўқитди.

Шуларни эсларкан, кўзларига ёш келди. Муроджоннинг қалбидаги бир соат олдинги кувонидан асар хам қолмаганди. Орданд ойлар, йиллар ўтди. Бу икки ўшнинг ўзаро учрашиларидан боҳбар

хола бир неча йилдан бери ёстиқка михланган. Тўйининг овозини эшишиб ётиб, балки бир сиким ошга кўнгли кетгандир у., - ўйлади у.

Биринчи бўлиб бир товок ош сусди-ю, ҳамсоя хотин келтирган 2 та нонни устига босди, қанд-курсо солиб, даствурхонга ўради.

- Бирор болага айтинг, шуни Мушар холага элтиб берсин, касал одам, савоб бўлади, - деди ҳалиги аёлга.

Худди шу пайт қозон бошига тўй эгаси - Нигорхон келиб колди:

- Ҳа, кимга узатаяпсиз, ҳали меҳмонларга ош тортилмай... даврадан ортсин, юборасиз уйнингизга! Ҳизм рози кимла, куруқ кўймайман Сизни, берганини олинг-да, хола! Яна алламбалолар дея, Нигорхон кета бошлиди.

- Ўзимгамас, Мушар хола... бемор, савоб бўлади... дегандим... - дудукларни кайвони Адолат опа оёқ-кўлидан мажоли кетиб.

- Ошин тўйга келган есин, Мушар хола касал бўлса, ана иккни келини, кизи келган, ўтиришибди еб, ичиб... Кейинчи, давранинг орка-одди бор. Элдан бурун "ма-санга, ма-санга", кимларнинг!

Адолат опа сузган ошини кайта қозонга ағдарди. Кильган ишидан минг-минг пул

шаймон еди. Кўзларига ёш келди...

... Саҳаргача ўтириб идиштоковларни юваркан, қўкатми, чакими, донакшур пўчогими аралашган бир қозон қолдик паловга термалиб ўқинди.

Шу пайт ўй ичидан тўй эгаси Нигорхоннинг шангилларни эшитилди:

- Ошларни олиб чиқинглар. Адол янга, ачиб қолса ёрталаб ковланган ўчоққа кўминглар...

ИККИНЧИ УМРИМ МЕННИНГ

Ёзганларни бирор ўқийдими ўзи? Ҳадеб қроғ қораломигимдан бирор максад борми? Булар қорин тўйғазмиди? Кимга ҳам кераги бор...

Ёзавериб толиқдим шекили, ҳаммасидан кўл силтаб, кайфиятсиз бир тарза кўчага чиқиб кетдим.

Хомуш тортиб қайтиб келсан, ўғлим ҳали сиёҳи ҳам куримларни шеъримни ёдайтарди. Юрагимга нимадир сим-сим оқиб киргандек бўлди. Мен энди шаҳд билан ёзув столимга яқинлашдим.

**Махфират АТОЕВА,
Бухоро вилояти.**

ЧОЙ БИЛАН БОГЛИК РОХАТЛИ ДАМЛАР

Шарқдаги баязи бир мамлакатларда чой ичиш пайтида гаплашиш таъқиланаркан. Сабаби чой ичаётгандан кишининг руҳиятида ахий бир ҳолат кебиб, ўзини жуда ёнгил гүёки, еттичини осмонда, яъни жаннатда ўтиргандек сизаркан. Демак, чой ичиш инсонга ҳам хузур, ҳам куч-куват бағишлайди. Чой табиатининг инсонга берган ахий ињомларидан бироридир. Чой ўзининг фойдалилик хусусиятиларининг кўплиги билан ажралри турувчи энг ноёб ўсимликтадир. Ҳозирги кунда дўйонлардан кўк ва қора чойининг эн яхши навлари билан бир қаторда жуда кўп фойдали ва доривор моддалар кўшилганларини ҳам ҳарид илиб олиш мумкин. Масалан, малинали, смородинали, олмали, бехили, гипосли, жасминли, ялпизли, наъматакли ва бошлар. Бу чойлар хуштамлиги, фойдалилиги билан кўпчиллик маъкуб булатти.

КЎК ЧОЙ

Кора чойга нисбатан ўзининг фойдали хусусиятилари усту́нлиги билан афзалир. Табобатчилар хотто кўк чойни кўпгина хасталикларда доривор сифатида тавсия этадилар. Чой барглари тобри олинниб, шундукниң кўритилгани олий навли хисобланади. Шунинг учун унинг таркибидаги биологик ҳарақатчаник куввати ва фойдали хусусияти сакланган бўлади. Кора чой эса кўк чойга ҳар хил ишлов бербди тайланган иккинчи даражали ахсолутдир. Шундай экан, иложи бўлса табиий кўк чойни ичишга ва ундан лаззатлашнига нима етсин.

ОЛМАЛИ ЧОЙНИНГ ХУСУСИЯТИЛАРИ

Олмали чойни подагра бўйинлар хасталигининг душмани дейишади. Бўйинларидан оғриги бор инсонлар бу хас-

н. РЎЗИМАТОВА

КАБЗИЯТНИ КУВАР ИЙРАТИБ

Сано ва зирадан фойдаланинг, чунки у иккаласи шиши (бу ўлим демакир) касаллигидан ташқари барча дардларга шифодир.

Бирор касаллик вожидан шифоркорга борсангиз, сўраб-суршитириб бўлгач, ингизинг юришадими, котмайдими, деб сўрайди. Чунки одамнинг ичи равон юришмаса, оғрилик хисси пайдо бўлади, корни қаплайиб оғриди. Бир неча кунлаб ич кетмаслиги натижасида овқат яхши сингмайди, овқат таркибидаги дармон-дорилар ва бошқа ҳаётish зарур моддалар, унсурлар сўрилмайди, бу эса саломатликка пурт етказди. Кабзият дисбактериоз хавфини келтириб чиқарди. Бундан ташқари, ҳожат пайтида қаттиқ кучаниш натижасида бавосил (геморой) пайдо бўлади, макъад (орка чиқарув аъзоси) ёрилади. Ва бошқа хиддий касалликлар келиб чиқади. Хўш, ундей бўлмаслиги учун нима қилиш керак?

Мабодо ичингиз равон юришмай, қабзият бўлсангиз, вақти пайсалга солмасдан, қандай овкатланётганингиз, нималарни иштимол қилаётганингиз хакида яхшилаб ўйлаб кўринг. Курсу ов-

чайниятта жуда қадимдан, милоддан аввалиг учинчи асрдан маълум. Ҳусайн Шерозий ўзининг "Махзун ал-адвия" ("Дорилар хазинаси") асаридан чойнинг келиб чиқиши ҳақида шундай ёзган: "Бир куни Ҳитой шоҳи сарой ахларининг биридан газабланиб, уни бадарга қўлган. У одам юриб, холдан тойган, обдан дармонизланган. Оч қолиб, ейиш учун таом қидириб, сарсон бўлиб юрганида, тоғ этагидан қандайдир иштимол қўйла бўладиган ўсимликинин топиб, ундан тановул килиб кўрган. Шундан кейин унга бир из кувват кириб,

ПИЁЛАДАГИ "ДОРИ"

ўзини анча тетик сезган. Дарбадар шаҳарга қайтгач, сарой ахларидан ўзига яқирногига бошидан кечиргандарини ва тоғ этагидаги ўсимлик ўзига кувват бағишилганани галириб берган. Бу гаплар шоҳнинг кулогига етган уни ҷаҳириб, ўша ўсимлик қаердалигини кўрсатишни, саройдаги табибларга эса шу ўсимликин текширишни буорган. Бу ўсимлик чой бўлган".

Чой кишининг аклий ва жисмоний меҳнат фаолиятини яхшилайди. Юрак-томир, бош мия, жигар, буярк томирларини кенгайтириди ва пешо келишини яхшилайди. Капилляр кон томир деворчаларини мустаҳкамлайди. Аъзойи танада аскорбат кислотанинг ўзлаштиришини оширади. Шундан сўнг у менга кўч чойга наъматак, сабзи уруғи, малина, смородина, олма ва ҳоказалорни кўшиб дамлаб берадиган бўлди. Бу чойни мен шакарсиз ичардим. Хоҳлаганлар шакар билан ичишлари мумкин. Ҳуллас, асабларим аста-секин тузуда борди. Кайфиятим яхшиланди. Хоттира ҳам яхшилаб, тикланди.

Н. РЎЗИМАТОВА

дақиқа тутиб турлади, сўнгра хона ҳароратига советилади. Фақат яхши советилган қайнатмани дока орқали сизинг! Акс ҳолда барглардаги қайнаган сувда эриган қатронсимон моддалар (совугдан чўқади) ичакни оғритиши мумкин. Қамдан-кам ҳолларда санони ичганда ичак оғрийди ёки кулдрайди. Санони ҳатто ҳомиладор аёллар ҳам ичиши мумкин. Ҳамламани яхшиси кечкурун улашдан олдин ичинг. Шунда эрталабга бориб, ичингизни суради, равон бўлади.

Суддаги сано меваси қайнатмаси кувватлаш омил таркиасида тавсия этилади. Бунга асал ёки новвот ёхуд шакар кўшиб ичилса, яхши наф бериади.

Сано барги мураккаб дорилар таркибида киритилган. Масалан, чучумия илдизи кукуни, бодиён меваси, тозаланган олингугура шакар араплашмаси енгил сурги дори сифатида, айниқса бавосилда эм бўлади. Бунда 2 чой қошиқдан олиб (аралашмадан), сувда эритилади ва 3 маҳал кунига ичилади.

Сано барги дамламасига итузум ширасини кўшиб тайёрланган дори томоқ оғригидаги ва томоқда шишилар пайдо бўлганда томоқ чайлади. Қашнич барги шириши, зубтурм мевасининг шиллик моддасига сано барги дамламасини кўшиб тайёрланган омил томоқ оғрик хасталигига даво бўлади.

Мирзамир
МИРЗАШАРИПОВ,
дори шишилар

кўрсатиб, бош мия пўстлоғини қўзгатади, асабларни маромига келтиради.

Кулоқ, бурун ва томоқ ҳасталикларига шу ичимлик билан даво килинади. Дамлаб қўйилган чойга майдо килиб тўгралган саримсоқиёз тиш оғриганини колдиради ва пилла чиққанида даво бўлади. Кўз чарчаганида, кўз қовоқлари устига чойдан компресс қўйиш ёрдам бедорди. Қўзга бирор нарса тушганида, шиллик пардаси яллигани, конъюктивий бўлган пайтада тенг яримдан олингун кўк ва кора чойни аччиқ килиб дамлаб, совуганидан кейин кўзни шу чой билан ювилди.

Чой таом ҳазмани яхшилайди, юкумли касалликларга каршиликни кучайтиради. Унинг тавсиридан юрак-томирлар тизимининг фаолияти енгиллашади, юрак мускулида моддалар алма-

ти олмайди. Бунинг сири шундаки, чойда инсон танасида ги иссикини идора этувчи тизимини тезкорлик билан ишлашга маъжбур эта оладиган моддалар бор. Ҳудди шу сабабдан чой ёзда кишининг ховуруни олади. Ичилган чой аъзо-танадан бугланбичар экан, ўзи билан бирга олиб кирганидан кўра 50 баравар кўпроқ иссиликни ташкарига чиқарди. Кўп суюклик истеммол қилиш ёкмайдиган, кон босими ююри олган кишилар учун чой жазира маънани берадиган балогардан хисобланади.

Чой ўзининг мўйизиали хосияти билан энг яхши вино, каҳва, какао ва бошча ичимликлардан устун туради. Ҳеч кандайдир ичимлик чой каби кимматли шифобаш сифатларга эга эмас. Буни қарангки, кўк

чойнинг янги хосияти борлиги аникланди. Унинг микробларга карши тавсия ҳам бор экан. Шу туфайли ичбуру бўлган беморларга кўч чой ичиш тавсия этилади. Бу чой кўйидагича тайёрланади: 100 гр. куруқ чойга 2 л. сув қўшиб, 20-30 дақика дамлаб кўйилади. Кейин араплаштириб турган холда, бир соат чамаси қайнатилади. Сўнгра уни чилчўп билан яхшилаб кувланади ва яна қайнатилади. Шу тарика кувлаб, пишилган чойни кўшилайди. Капилляр кон томир деворчаларини мустаҳкамлайди. Аъзойи танада аскорбат кислотанинг ўзлаштиришини оширади. Шу билан бирга, чой барги таркибидан ахратиб олингандор дармандарнинг ҳар килимларда, мияда қон айланиси бузилганда, бош оғригандага, кон босими ошганда кўлланилади. Чой асаб тизимига таъсир

дакиқа тутиб турлади, сўнгра хона ҳароратига советилади. Фақат яхши советилган қайнатмани дока орқали сизинг! Акс ҳолда барглардаги қайнаган сувда эриган қатронсимон моддалар (совугдан чўқади) ичакни оғритиши мумкин. Қамдан-кам ҳолларда санони ичганда ичак оғрийди ёки кулдрайди. Санони ҳатто ҳомиладор аёллар ҳам ичиши мумкин. Ҳамламани яхшиси кечкурун улашдан олдин ичинг. Шунда эрталабга бориб, ичингизни суради, равон бўлади.

Суддаги сано меваси қайнатмаси кувватлаш омил таркиасида тавсия этилади. Бунга асал ёки новвот ёхуд шакар кўшиб ичилса, яхши наф бериади.

Сано барги мураккаб дорилар таркибида киритилган. Масалан, чучумия илдизи кукуни, бодиён меваси, тозаланган олингугура шакар араплашмаси енгил сурги дори сифатида, айниқса бавосилда эм бўлади. Бунда 2 чой қошиқдан олиб (аралашмадан), сувда эритилади ва 3 маҳал кунига ичилади.

Сано барги дамламасига итузум ширасини кўшиб тайёрланган дори томоқ оғригидаги ва томоқда шишилар пайдо бўлганда томоқ чайлади. Қашнич барги шириши, зубтурм мевасининг шиллик моддасига сано барги дамламасини кўшиб тайёрланган омил томоқ оғрик хасталигига даво бўлади.

Бу касалликнинг бўлгилари пайдо бўлиши билан шифокорга (проктолог-жарроҳ) мурожаат килиш лозим. Касалликни даволашдан кўра унинг олдини олиш осон.

Ш.ИСМОИЛХУЖАЕВА
"Umid va ishonch" марказининг шифокор проктологи, тиббиёт фанлари номзоди.

Хурматли мухлислар! «Оила ва жамият» газетаси обуначилари учун квитанция кўрсатилгач ушбу марказ шифокорлари бир марталик белгидан ташхис кўйиб берадилар ва даволаш ҳақи арzonлаштирилади.

ГЎЗАЛ БАХОРНИНГ ТАШВИШЛАРИ ҲАМ ГЎЗАЛ

ЮЗИНГИЗГА СЕПКИЛ ТОШСА...

Ёшим 15 да. Бир-иикийлдан бери баҳор келди дегунча бетимга сепкил тошадиган бўлди. Тенгдош йигитлар ҳам ҳазизлашиб: «Сепкилларинг бирарн яршибди», - дейишади. Лекин менга барибир алам килади. Бувим: «Баҳорги қўёшда ҳар кандай юз терисига ҳам доғлар тушади ва ёз охирига бориб йўқотиб кетади», дейа менга тасалли бермоқчи бўладилар. Аммо мен барибир сепкилларимдан кўп озор чекаман. Уларни йўқотиши йўллари борми? Фарида, Самарқанд вилояти.

Ҳакиқатан ҳам баҳор келиши, қўёшли кунларнинг

бошланиши билан кўпчилик қиз, жувонларнинг

ПИГМЕНТАИ ДОҒЛАРНИ ЙЎҚОТИШ

1. Кулупнай ҳамда бодринг ва помидордан тайёрланган бўтқалардан кунига 20-25 дақиқагина ниқоб сифатида фойдаланиш юз терисини очартиради.

2. Кўк пиёзни майдалаб тўғраб сўнг уни эзиз озроқ асал кўшиб 1:1 микдорда ниқоб сифатида фойдаланилади. Ёли юз териси учун пиёзли аралашмага 6 % ли сиркадан бир неча томчи кўшиши мумкин.

3. Ёли юз терисидаги доғларни кеткашиб учун бир дона лимоннинг шарбатидан лосьон тайёрлаш мумкин. Бунинг учун лимон шарбатига бир дона тухумнинг кўптирилган оқи, 1 чой қошиқ глицерин ва ярим стакан гуллардан тайёрланган одеколон арапаштирилади, сўнг тайёр бўлган ушбу коришма билан юз териси кунига бир неча мартадан артиб юрилади.

4. 1 стакан бодом сути (миндалной) ва 1 стакан ароқ олинади. Унга озроқ гулоб (розовава вода, дорихоналардан сўранг) беш дона лимон шарбати ва 4 дона тухум сариги яхшилаб арапаштирилади. Тайёр бўлган арапашма билан ҳар куни юз териси кунига бир неча мартадан артилди.

Муолажалардан сўнг, маълум муддатгача, яъни ниқоб излари ёки артилгандан кейнингни холат йўқолгунча уйда бўлиш лозим.

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар кўмитаси, Болалар жамгармаси ва «Софлом авлод учун» Ҳалқаро жамгармаси

Оила ва жамият

Фойдаланилмаган кўлёзмалар таҳлил килинмайди, муаллифларга қайтарилмайди, ёзма жавоб килинмайди.

Газетадан кўчириб босилганда «Оила ва жамият»дан олинганилиги албатта қайд этилсин.

хатто йигитларнинг ҳам бетларида доғлар, донача-донача сепкиллар тошиб кетади. Сепкиллар ва доғларни йўқотишнинг қатор усуллари бор.

Аввало, «Сепкиллар тошмаслиги учун нима қилиш керак?» - деган саволатрофида Фикрлашайлик.

★ Қўёшли кунлар бошланиши билан таркибида спирт бўлган ҳар хил лосьонлар (юз тозаловчи воситалар)дан фойдаланинг. Тўғрироги, улардан воз кечинг. Агар бетингиз куруқ ёки терида жароҳатлар бўлса яхшиси тоза қаймок, сузма суртиб, сўнг сув билан ювиб ташланг. Бет тозалашнинг янга бир яхши йўли ялпиз, мойчечава чой дамламаларидан фойдаланиши бўлди, бу ҳам кулаҳ, ҳам бе-заардир. Агар шунда ҳам сепкиллар ва кора пигмент доғлари пай-

до бўлаверса, қўйидаги тавсиялардан фойдаланинг.

1 Баҳор келиши билан ҳамма жойда момоқамоқлар (одуванчик) пайдо бўлади. Ана шу гуллардан бир сиким тереболасиз-да, идиша солиб устига 1 стакан кайнок сув солиб совиғунича дамлаб кўясиз. Сўнг шу дамлама билан кунига бир неча марта бетингизни артасиз.

2 Петрушка барглари ва томирларини бирга кўшиб майдалаб то бутка сифатига келгунича қайнатилади. Тайёр бўлган бўтка соугача, ундан юз терисига ниқоб сифатига сурлади ва 20-30 дақиқадан сўнг илик сувдага чайиб ташланади.

3 Худди юқоридаги усулда ҳантал (хрен) барги ва томирларни олиб, майдалаб ундан бўтка тайёрланади ва 20-30 дақиқа давомида юз терисига ниқоб сифатига суртилади.

4 Бир қошиқ лимон шарбатига 2 чой қошиқ 6 % ли сиркадан кўшилади ва унга янга

икки чой қошиқ қайнаб совутилган сув кўшиб арапаштирилади. Агар юз теринги куруқ бўлса шу арапашмага бир неча томчи глицерин то- мизиш мум-кин. Тайёр бўлган шарбат билан юз терисиги кунига бир неча марта артиш тавсия этилади.

5 Киргичдан ўтказилган ҳрен томими ва олмадан бўтқа тайёрланаб юз терисига ниқоб сифатига суртилади ва 20-30 дақиқадан сўнг илик сув билан ювиб ташланади.

6 Юз терисига доғлар пайдо бўлса, куруқ ёки ёғисиз бўлса, қўйидагича муолажадан фойдаланиш мумкин: Юз териси ўсимлик мойи билан яхши-

илик сув билан ювиб ташланади.

ВИТАМИНЛИ НИҚОБ

Мева-полиз экиндарини истеъмол киларкансиз, улардан юз териси учун ниқоб сифатига фойдаланиши айни муддаодир. Масалан: кулупнай, малина ва хоказоларни яхшилаб

эзиз, кейин юзга ниқоб килинади. Карам, бодринг, помидор, сабзи ва хоказоларни қиргичдан ўтказади. Витамины, фойдала и мева-чева ва озик-овқатларни истеъмол килиб юрсангиз ва улардан юкоридагидек

тарзда юз терисини яхшилашда фойдалансангиз хамиша гўз бўлиб юрасиз.

ЧАРЧАГАН ЮЗГА

Чарчоқ кўринишдан холос бўлиш учун қўйидаги ниқобдан фойдаланиш мумкин. 10 мл. петрушка шарбатига 10 мл. суртилади ва 15-20 дақиқадан сўнг илик сув билан чайиб ташланади.

ЁҒ БЕЗЛАРИ БЕЗОВТА КИЛСА...

Одамларда ёғ безлари (жировиклар) пайдо бўлиб нұхатдек, ёнгокдек каталашив сўнгра уни жаррохлик йўли билан олиб ташлашганини эшигтан эдим. Ёшм 40 дан ошиб, бироз тўлишиши сабаблами билмадим, менинг ҳам бўйнимда нұхатдек ёғ бези пайдо бўлди, аста-секин катталашив ёнгокдек бўлганда жаррохга учрашим. У бу безин шифокорлар тилида «атерома» деб атади ва мени даволади. Ҳозирги кунда бу дарддан холос бўлганиман. Илтимос, илохи бўлса шу ҳақда маълумот берсаларингиз.

Муроджон,

Қашқадарё вилояти

Ёб безлари инсон организмидаги ёлар кўпайиши ва танадаги модда алмашинуви бузилишидан пайдо бўлади. Жаррохлик йўли билан ундан холос бўлиш мумкин. Бу бехатар даво йўли хисобланади. Ёб безлари кичик пайтида, баязида жаррохликдан сўнг батамон танада сўрилиб йўқ бўлиб кетиши учун дорихоналардан бемалол топса бўладиган қўйидаги дорилардан фойдаланиш мумкин.

—Галиум-хель кунига 3 марта 8-10 томидан ярим стакан (80-100 гр) сувга томизиб ичиш керак;

—Лимфомиозот - кунига 3 марта 8-10 томидан ярим стакан сувга томизиб ичишади. Бу дориларни бир вақтда ёки навбатистеъмол килиш мумкин. Дориларни оғизда бироз муддат ушлаб туриб, сўнг секин ютиш мақсадга мувофиқидир.

Сахифани Л. АҲМЕДОВА тайёрлади.

ХУШРУЙЛИК СИРЛАРИ

ТУХУМЛИ НИҚОБ

Кўйидаги ниқоб куруқроқ, шунингдек ахин туша бошлаган юз териси учун жуда фойдалидир. Бундан ташкири ниқоб юз терисиги сифатига фойдаланиши мумкин: 1 дона тухум сариги, 100 гр сукорк қаймок (қаймок ўнрга ўсимлини майдандан хам фойдаланиши мумкин) ва 0,25 стакан ароқ ҳамда бир дона лимон суви олиниб, яхшилаб арапаштирилади. Юз терисига суртилиб, 20-25 дақиқадан сўнг илик сувдага ювиянишида бир неча кунлик муолажадан сўнг илик сувдага ювиянишида бир неча кунлик муолажадан сўнг юз терисига очаради, тиниклашади ҳамда ажинлари ҳам маълум даражада йўқолади.

АСАЛЛИ НИҚОБ

Куруқ ва курушқоқ терини асл холига келтириб, юз терисидаги ажинларни йўқотишига, терини майданлаштиришига мўлжалланган ниқобни тайёрлаш учун 1 чой қошиқ тоза асал, 1 чой қошиқ глицерин билан арапаштирилади, унга 2-3 дона бўр кўшиб, озроқ сув ёрдамида арапаштирилади, 1 ош қошиқ ароқ ҳам кўшилади. Тайёр ниқоб 20-25 дақиқага юз терисига суртилиб, сўнг илик сув билан чайиб ташланади.

ҲОМӢИ: «Матбуот тарқатувчи» Ақциядорлик компанияси

ОБУНА ИНДЕКСИ - 176
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигига 027-ракам билан рўйхатга олинган.
Бюортума Г - 639. Формати А-3, хажми 4 табоб.
Адади - 18816
Сахифаловчи - Ш. БАРОКОВ.
Рассом - Н. ХОЛМУРОДОВ.
Навбатчи - Л. АҲМЕДОВА.
Мусахих - С. САЙДАЛИМОВ.

1 3 4 5 6